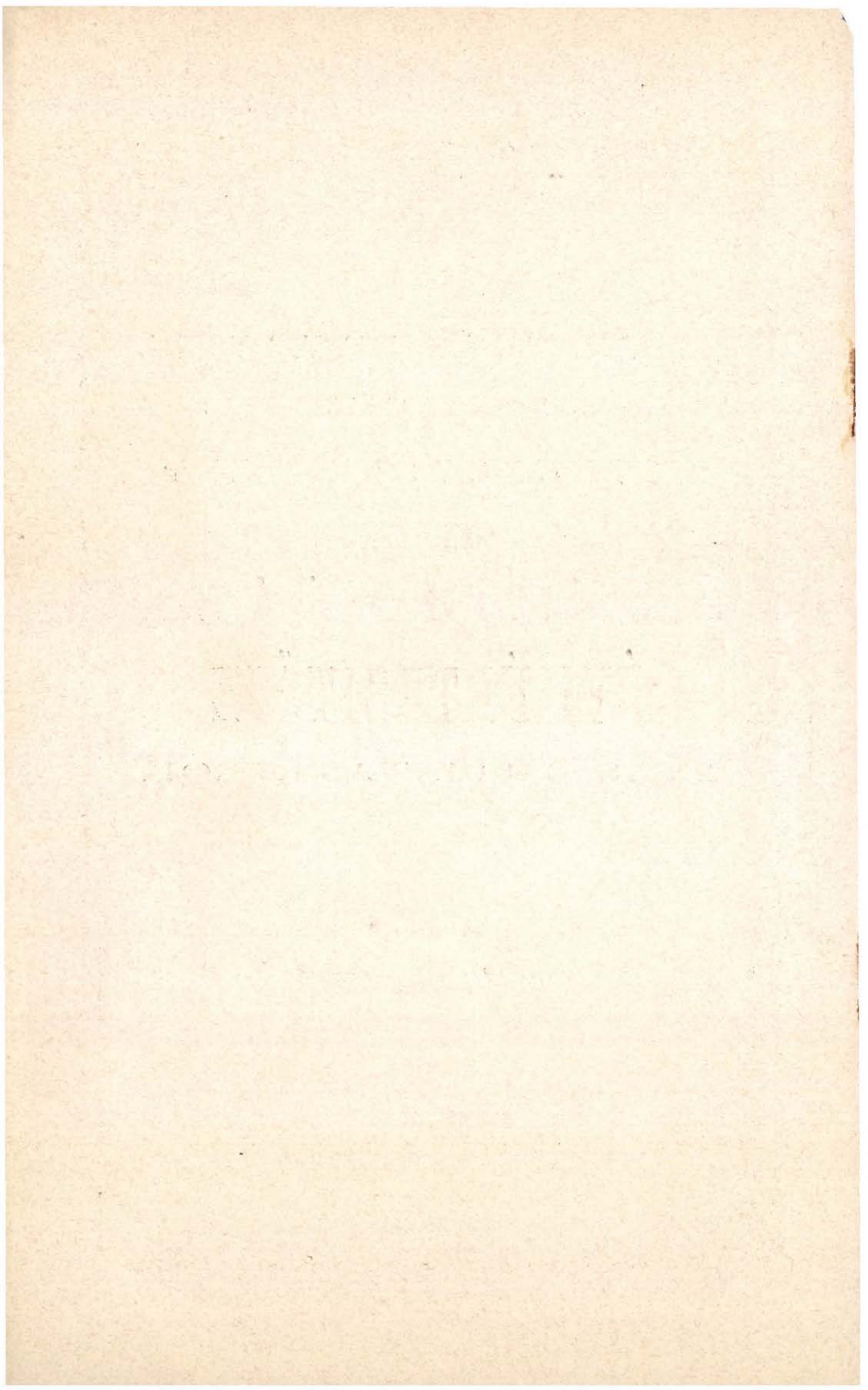

A
BUDAPESTI ÁG. HITV. EVANG.
MAGYAR ÉS NÉMET
EGYHÁZGYÜLEKEZET
NÉP- ÉS
POLGÁRI ISKOLÁJÁNAK
ÉVI ÉRTESEITŐJE
AZ 1900/1901. TANÉVRŐL.

XXII. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST,
NYOMATOTT MÜLLER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1901.

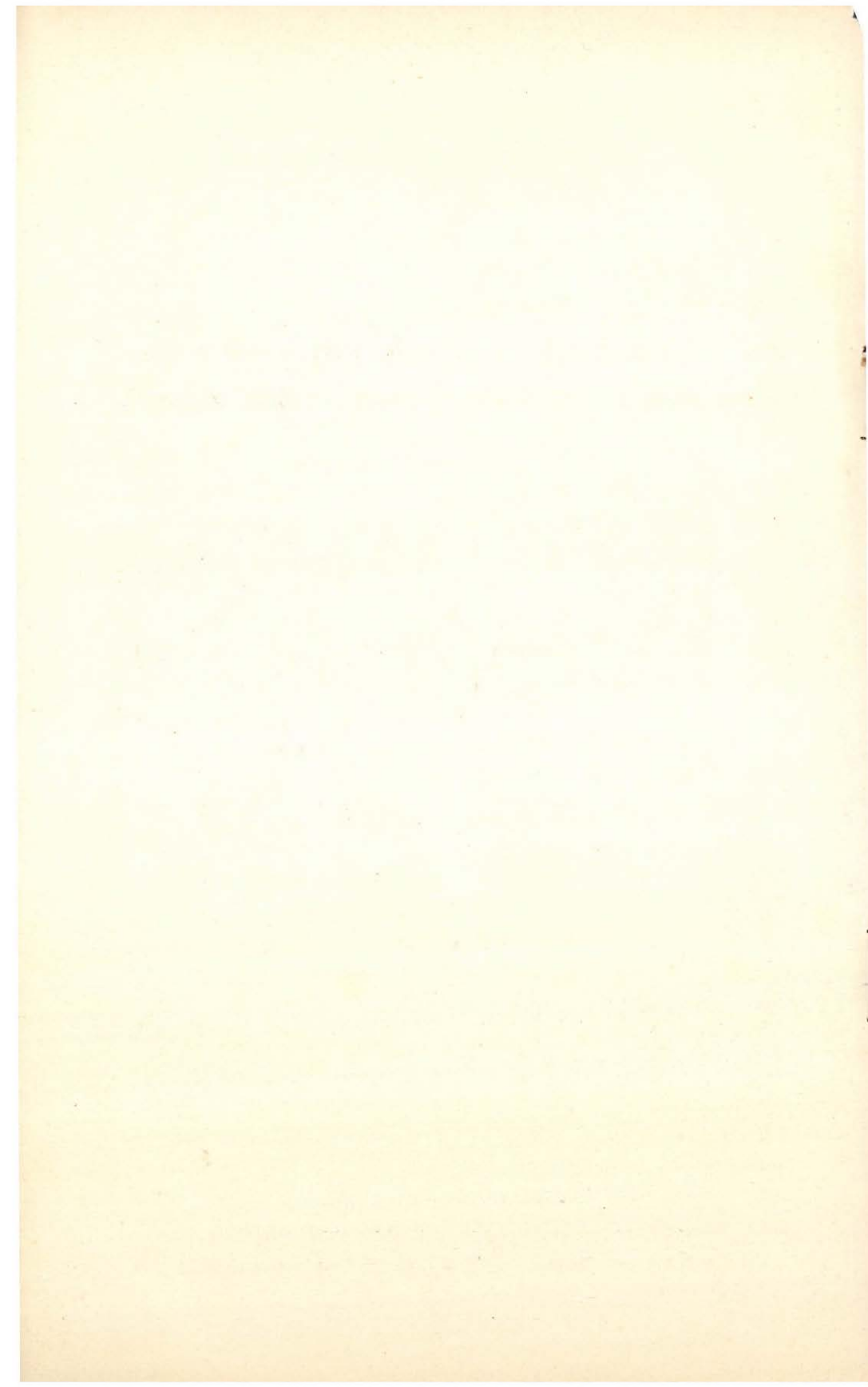

A
BUDAPESTI ÁGH. HITV. EVANG.
MAGYAR ÉS NÉMET
EGYHÁZGYÜLEKEZET
NÉP- ÉS
POLGÁRI ISKOLÁJÁNAK
ÉVI ÉRTESEITŐJE

AZ
1900/1901. TANÉVRŐL.

XXII. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST,
NYOMATOTT MÜLLER KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1901.

Mik a család teendői a gyermek lelki nevelése érdekében, mielőtt a gyermek az iskola küszöbét átlépné?

A népiskolának, mint nevelő intézetnek legfőbb célja a gyermeki lélek okszerű és tapintatos művelése által az emberi társadalomnak *erényes és erkölcsös* polgárokat nevelni. Ezen célból a léleknek, mint azon isteni szikrának, melynél fogva az ember az összes teremtmények koronája, oly gondos ápolásban kell részesülnie, mely a gyermeki lélek fejlődésének minden mozzanatát a lehető legnagyobb figyelemben részesíti s a mely az ébredező lélek egyes tehetségei működésének fellépésével párhuzamban halad.

Azon korban, midőn a lélek egyes tehetségei egymás után felébrednek — legelőször az *érzés*, utána az *emlékezés*, a beszélőképességgel együtt az *ítélő tehetség* és végül az *akarat*, — mondom azon korban a kis gyermek még egyedül a *családé*. Tehát a családra, mint azon egyetlen körre, melyben a gyermek az első hat évet, vagyis a lelki élet legrohamosabb fejlődésének korszakát átéli, ezen időben igen-igen sok tenni való háramlik, miknek elmulasztása később ugyszólván pótolhatatlan.

Meg kell tehát a családnak minden alkalmat ragadni, hogy a zsenge gyermeki lélek fokozatos fejlődését bölcs nevelési eljárásával minél inkább elősegítse és irányítsa, annyival is inkább, mivel a népiskola, mint azon intézet, mely főként a gyermek lelki nevelését tüzi ki feladatául, már oly anyagot remél a családtól, melynek lelki tehetségei annyira kifejlődtek, hogy azokat lassanként a komolyabb természetű munka is kellemesen foglalkoztatni, illetve

már ezentúl *összhangzatosan* fejleszteni alkalmas legyen. Meg vagyok róla győződve, hogy minden szülő, ki gyermekét szereti, az gyermeke lelki életének fejlődését szíven hordozza s meg is tesz mindent annak előmozdítására, de nem merném állítani, hogy minden alkalommal czél-szerűen meg is találja azon eszközöket, a melyek a czél érdekében a legalkalmasabbak.

A legtöbb szülő érzi és tudja, hogy gyermeke lelkét nem hagyhatja parlagon heverni addig sem, míg a gyermek az iskolába kerül. Jól tudja, hogy a lélek a maga táplálékát már a legelső időtől kezdve megköveteli. És sokan itt tévednek. Nagyon sok szülő ugyanis nemhogy táplálékot nyujtana gyermeke lelkének, hanem meg nem felelő foglalkozásokkal gyötri. Igen sok szülő úgy véli gyermeke lelki fejlődését elérhetőnek, hogy már 4—5 éves korában rászoritja az olvasás tanulásra. Ezen eljárásában pedig vezérli egyrészt a hiúság, hogy gyermeke minél okosabbnak tűnjék fel, másrészt azon felfogás, hogy ily módon mily könnyen fog haladni az ő gyermeke s játék lesz neki a tanulás. Azonban sajnos, az ilyen gyermekeknél a legtöbbször azt tapasztalhatni, hogy még a közepes mértéket is alig ütik meg. És ez nagyon természetes. Ha a gyermek valamely étellel elrontja a gyomrát, attól — jöllehet kedvencz étele volt, — többé-kevésbbé idegenkedik. Mennyivel inkább így van az a szellemi dolgoknál is. Az a szülő, a ki a fejletlen 4—5 éves gyermeket a fentebb említett komoly munkára rákényszeríti, az semmivel sem jár el különben, mint azon szülő, ki egy éves gyermekét hússal akarja táplálni.

Valamint az utóbbi esetben nemhogy táplálnók a gyermek testét, hanem inkább beteggé teszszük, épen úgy az előbbi esetben is nemhogy fejlesztenők a gyenge lelket, hanem megbénítjuk s elveszszük kedvét a későbbi tanulástól is. Innen van a magyarázata annak, hogy azon gyermekek, kik már ily módon előkészítve, illetve a betü-

vel agyon gyötörve jönnek fel az iskolába, azok semmi iránt nem érdeklődnek, minek következtében semmi haladást nem mutatnak.

Igen is fejleszteni kell a gyermek lelkét még mielőtt az iskolába lépne, de nem úgy, mint fentebb láttuk, hanem szorosán alkalmazkodva a lélek fejlődéséhez és a gyermek természetéhez. Tartsuk tiszteletben a gyermek-kort s ne rövidítsük azt meg, hadd folyjék az zavartalanul, hiszen talán az egyedüli az ember életében, melyre még az aggkorban is édes-örömet visszagondol az ember s a melynek kedves óráit, ártatlan örömeit oly szívesen örzi emlékében. Engedjük meg, hogy a gyermek azt a rövidke kis időt gond nélkül élhesse át s legyünk róla meggyőződve, hogy a kis gyermeknek sokkal jobban áll a *játszipajzanság*, mint az idő előtti *tulérettség*, a mely a kis gyermeket *öreg gyermekké* teszi.

Nem kell tehát semmiféle mesterkéltnévelési eszközkhöz folyamodni, hiszen megmondja azt maga a gyermek, hogy mi a teendők.

Mihelyt a gyermeknek megnyílik a beszélő képessége, mindjárt kezd érdeklődést kifejező kérdéseinek sokaságával bennünket ostromolni. Itt az alkalom, melyet a lélek fejlesztése érdekében meg kell ragadnunk s üdvösen fel kell használnunk.

Általános vélemény, hogy a kicsiny gyermek akkor a legkedvesebb, mikor elkezdi *kérdzősködni* s ez a 3 és 4 év között áll be. A kicsiny gyermek még mielőtt beszélni tudna, már is igen sok tapasztalatot gyűjtött érzékszervei segítségével s most mikor új eszköze van a tapasztalat gyűjtésre igen üdvösen fel is használja. Nem elégszik meg, hogy lát, vagy hall valamit, hanem tudni akarja annak a nevét is, mert tapasztalta, hogy mindennek van neve. Így alkot magának lassanként az egyes tárgyakról *fogalmat*. Ekkor áll be azon kor, midőn

a gyermek környezetétől folyton kérdegeti, hogy mi ez, vagy mi az? Későbbben már magasabb dolgokon törí az eszét. Nem elégszik meg azzal, ha látja ősszel lehulani a fák leveleit, hanem tudni akarja annak az *okát* is. Mivel pedig ezt magától megfejteni szintén nem képes, tehát kikéri mások véleményét. Mindenben, a mit a gyermek óhajt, teljes örömmel szolgáljon neki a szülő felvilágosítással, még pedig a mennyire csak lehetséges mondjunk meg mindent helyesen, de mindenkor értelméhez mérve feleletünket. Sajnos, igen sok szülő, de különösen dajka, nemhogy kielégitené a gyermek tudásvágyát, hanem durván elutasítja magától a kicsiny gyermeket, nem is sejtve mily nagy hibát követ el. A gyermek látva azt, hogy kérdéseivel senki sem törődik s hogy azok felelet nélkül hangzanak el, megszűnik továbbra is kérdezősködni, indul saját belátása után s így keletkezik az a sok hibás fogalom és helytelen ítélet, miket később csak nehezen lehet helyre igazítani.

Nemcsak, hogy szives örömezt felelnünk kell a gyermek kérdéseire, hanem még alkalmat is kell nyújtanunk arra, hogy tudásvágyát minél jobban felkeltsük. Ezért nem lehet eléggé ajánlani, hogy a szülők minél gyakrabban vigyék ki gyermeküket a *természet szabad szent templomába*, a hol a látott természeti dolgok mind-mind képzőleg hatnak fejlődő lelkére. Legyen a gyermeknek legelső könyve a természet, a melynek lapjairól oly sok szépet tanulhat.

Itt nyílik alkalmunk arra is, hogy a gyermeket megkérdezzük, vajjon mit vett észre ezen, vagy azon a tárgyon, a mi serkentení fogja őt a dolgok *alapos megvizsgálására*. Szoktassuk rá, hogy a mit néz, azt ne csak nézze, hanem *lássa* is. Ne csak nézze a madarat, hanem lássa is, hogy két lába, két szárnya van, hogy testét toll borítja stb., mert ha erre nem figyelmeztetjük igen gyakran még későbbben is nyomát látjuk ezen mulasztásnak. Leg-

többször az olyanokból lesznek az u. n. *bámész* gyermekek, kik nem szokták meg már kiskorukban a szemet és az agyvelőt összekötő idegszálat gyakorolni, a mikor tehát a szem csak *öntudatlan* munkát végez.

Engedjük meg neki, sőt buzdítsuk rá, hogy a mit látott, vagy hallott, azt otthon *el is mondhassa*, mert a kis gyermeknek az igen nagy örömet okoz s buzdítja a jövőben is a tárgyak megfigyelésére és az előtte elmondott dolgok figyelmes meghallgatására. Így neveljük a gyermeket *önállóságra* és *figyelmességre*, a mi pedig az iskolába kerülő kis növendéknél megbecsülhetetlen. Az olyan gyermek, a kit nem hallgat meg senki, rendszerint *figyelmetlenné* lesz.

A mit a gyermek egyszer látott, azt máskor is kérjük tőle számon, hogy ne feledje el. Ezáltal erősödik az *emlékező tehetsége*, a mi szintén igen fontos az iskolai nevelés szempontjából.

Nagy gond fordítandó továbbá arra is, hogy a gyermeket *öntevékenységre* szoktassuk. Ez sem kíván valami különös paedagógiai fogást, mert itt megint csak a gyermek szabja meg a teendőket.

Mihelyt a gyermek testi ereje megengedi, azonnal megkezdí a foglalkozást, a mit közönségesen *játéknak* nevezünk. A játék igen üdvös foglalkozása a kicsinyeknek, mert a bennük előforduló testi mozgások által erősödnek, az unalmat elúzi, az ismeretkört bővít s végül a *képzelő tehetségét* is működésre serkenti. Mikor a kis gyermek a vesszőt paripának, puskának vagy kardnak s a kis leány a sarat tészlának képzelel semmivel sem végez kicsinylendőbb munkát, mint mikor a festő a csatakép megfestésénél maga előtt látja a csata lefolyását, vagy a tudós Afrikáról írva magát egészen odagondolja a Szahara homokbuczkáira.

Nem helyeselhető, sőt nagyon is elítélendő eljárás volna, ha a szülő gyermeke ezen kedves foglalkozása elé valami gátat vetne. Inkább örülnie kell a szülőnek, ha azt

látja, hogy gyermeke valamivel foglalkozik. Már az, hogy a gyermek szépen eljátszadózik s a kis leány babájával, a fiucska lovával beszédbe is elegyedik, igen szép reményekre jogosíthat. Mert ne higgyük ám azt, hogy minden gyermek tud játszani. Ismertem oly gyermeket, ki, ha labdát kapott, azt sem tudta mit kell vele tennie. Csak nézegette, vagy legjobb esetben odaadta másnak, hogy játszszék vele s ő csak mint tétlen szemlélő működött közre. Ugyanaz a gyermek, ha társai játszottak, meghúzódott egy sarokba s onnan nézegetett ki. Szülei ezért méltó aggodalommal viseltettek gyermekük jövője iránt s hogy nem hiába, azt ugyanaz a gyermek később bebizonyította, mert miként annak idején a játék, úgy az iskolába járás idején a komolyabb munka, a tanulás sem izlett neki. És ez igen természetes, mivel nem szokta meg kis korában a lelket foglalkoztatni és fejleszteni, tehát később a nehezebb lelki munka elé annál nagyobb akadályok gördültek.

Foglalkoztassuk tehát a gyermeket a legelső évektől kezdve korához mérten. Ne engedjük őt soha se unatkozni, sőt szoktassuk rá, hogy egy és ugyanazon dologgal hosszabb ideig is képes legyen játszani.

Ne akadályozzuk őt játékában, sőt ha módunkban áll, néhány játéktárgygyal kedveskedhetünk is neki. Ezzel azonban nagyon ovatosnak kell lenni, nehogy — mint igen sok szülő teszi — elhalmozzuk annyira, hogy úgyszólván megundorodik tőlük s később a sok közül sem talál magának szórakoztató játékszert s mindig újat és újat akarna.

Ha azonban mértékkel teszszük, úgy hasznos dologra adjuk ki a pénzt s a mellett, hogy a gyermeket *öntevékenységre* szoktatjuk és *képzelő tehetségét* működésre készítjük, megóvjuk az *unalomtól*, a mi oly sok bűnnek a kuforrása. S ha a kicsiny gyermek órái unalommal telnek el, ezt lassanként megszokja s egész életére *unottá* lesz.

Kit vonhat ez esetben a szülő felelősségre? Kinek lelkiismeretét nyomja az elsorolt esetekben a vád, ha nem a szülőét? Az pedig kimondhatatlan lelki gyötrődés, ha a szülő tudja, hogy gyermeke boldogulásának ő vágta el — jóllehet akaratlanul — az útját.

Örködjék továbbá a szülő, hogy a kicsiny fejlődő gyermek, környezetében mindig és minden tekintetben csak *jót és szépet* lásson és halljon, mert a házi perpatvar, vagy egyéb *erkölcsi tekintetben* kifogás alá eső cselekmények a kis gyermek minden iránt finom fogékonysággal bíró lelkét mihamar megmértelyezik. Örködjék a szülő, hogy a nagyobb gyermekek példás egyetértésben éljenek és egymást szeressék s hogy a háznál levő cselédek is minden tekintetben kifogástalan magaviseletet tanusítsanak, mert egy elejtett szó, egy meg nem fontolt cselekedet döntő befolyással lehet a gyermek *erkölcsi érzületére*.

Tekintetbe kell továbbá venni a szülőnek, hogy a gyermek kezdetben mindent *ösztönszerűleg* tesz, tehát *akarata még nincs*. A szülő van tehát hivatva arra, hogy a gyermek ösztönszerű cselekvéseinek, a melyekkel magának is árthat s kellemetlen lehet vele másoknak, irányt szabjon, vagyis *cselekedeteit szabályozza*, de mégis úgy, hogy ez által a gyermeki lélek erősödjék.

Legyen a szülő mindig *következetes* minden cselekedetében; a mit egyszer megtilt a gyermeknek, azt máskor se engedje meg. *Szeresse* a szülő a gyermeket, de szeretetét *szigorúsággal* párosítsa, mert különben nem lesz képes gyermeke előtt *tekintélyre* szert tenni, a mennyiben mértéket nem ismerő szeretetével *elkényeztette*.

Szoktassa rá a szülő a gyermeket, hogy a mit neki parancsol, azt örömmel cselekedje. Cselekedje pedig azon meggyőződésből, hogy a mit neki szülei mondanak, az *föltétlenül jó*. E végből szeretettel le kell ereszkednünk a gyermek értelméhez s szépen figyelmeztetnünk kell arra, hogy ez, vagy az miért rossz. Részt kell a szülőnek venni

gyermeke örömeiben s bánatában, mikor is a gyermekben felkeltettük az *engedelmességhez* okvetlenül szükséges másik erényt a *bizalmat*

Követelje meg a szülő, hogy a gyermek minden parancsát tetjesítse, de nagyon ovatosnak kell lenni s a gyermektől csak is olyan dolgot kívánjon, a mi annak sem testi sem lelki erejét fölül nem mulja, mert ellenkező esetben *daczossá, engedetlené* leend. Pedig a legrútabb tulajdonság és a legnagyobb hiba a gyermekben az *engedetlenség*. És mégis, sajnos, nem ritkán találkozunk engedetlen gyermekekkel s még sajnosabb, hogy ezen rút tulajdonságot, ha már egyszer gyökeret vert, a legnagyobb tapintatossággal is szinte lehetetlen kiirtani a gyermek lelkéből, miért is ennek nyoma még a felnőtt korban is megvan s az ilyen gyermekekből fejlődik a társadalomnak a salakja

Vegye tehát a szülő jól fontolóra, mielőtt a gyermeknek valamit parancsolni akarna, vajjon *képes-e* annak a gyermek eleget tenni, mert egy meg nem gondolt parancs nagyon megboszulhatja magát, a mikor pedig már vissza nem lehet szivni.

Ha mindezen esetekben bölcs paedagógiai tapintatossággal járunk el, akkor lelkiismeretünk nyugodt lehet, mert megtettük kötelességünket a gyermek *lelki nevelése* érdekében s nincs más hátra, mint *Isten áldását* kérni nevelői munkálkodásunkra.

Kalina Pál.

B) Adatok iskolánk lefolyt évi történetéhez.

Iskolánk történetének lapjaira az 1900/1901-ki tanévről — sajnos — sok szomorú emléket kell feljegyeznünk.

Mindjárt a tanév kezdetén sajtó szívvvel kellett éreznünk, hogy szeretve tisztelt felügyelőnkre: *Dr. Vetsey István* urra, a halál árnya ráveté dermedtő fátyolát, kit hosszú, hosszú szenvedés után, végre szeptember 29-én kérlelhetetlenül el is ragadott tőlünk. Benne elveszté éltető melegét a családi tűzhely, a vele érző szívet a barátság és lelkes munkását az iskolánk; ravatalánál zokogott a szeretet, könnyet ontott a bánat és bánkódott a hála.

Terünk nem engedi, hogy tanfelügyelői tevékenységét részletesebben jellemezhetnők. Elég jellemző, ha utolsó hivatalos működése alkalmával ejtett szavait idézzük: „Nincs senki“ — így szólt — »a kit egy hivatásának élő, lelkes tanítónál föbbre becsülhetnék.« Nem érezte magát képesnek, vagy arra feljogosítva, hogy a vezetése alatt álló tanítókat érdemeik szerint osztályozza; de a mily elismeréssel adózott a sok munkával, fáradsággal járó működésünknek, ép oly élénken éreztette, ha egyikünk, másikunk a létező hibákat netalán elleplezni megkísérelte volna. Mindenütt ott állt, a hol tenni és segíteni kellett és nagy tekintélyével és befolyásával sokban és sokat is lendített ügyünkön; de ha látta, hogy valamely tervünk megvalósításához egyházgyülekezetünk anyagi erővel elegendőképen nem rendelkezik, figyelmeztető szózatával meg is kimélt a csalódás keserű tapasztalataitól. Lelkületének alapvonásai voltak: magyar érzület és ember-szeretet. Nemes kedélyének ezen érzelmeivel tudott buzdítani, lelkesíteni; ezzel vala ő mindig a bajban vigasztalónk, a kötelességben segítők, örömeinkben részesünk. Azon 12 év alatt, mely időszakban iskolánk élén állt, a rokonszenv és barátság, mely minket összefűzött, nem lazult meg soha köztünk; és a szeretet, a melylyel körülölelt, - a szellem, a melyben vezetett bennünket, örökre is marad közöttünk. Áldani fogjuk - *Vetseynek* még nyugvó poraiban is és a soha meg nem szünő hála az ércz-nél tartósabban fogja megőrizni bennünk nemes emlékét!

Nemsokára, hogy boldogult iskolafelügyelők temeit átadtuk az anyaföldnek, egy másik sirnál álltunk: *Luttenberger Ágoston*, felejthetetlen kollegánk sírkövének leleplezési ünnepén: október hó 28-án »A kartársi érület, a tanítványi hála, a hitsorsosi kegyelet és elismerés hamar gyűjté egybe azt az összeget, a mely az oly korán elhunyt kartársunk az igénytelenségig szerény egyéniségének megfelelő síremlék felállítására és az áldott nevének megörökítése céljából az Eötvös-alapnál elhelyezett 2000 koronás alapítványra elég volt.

A milyen egyszerű, oly megindító volt kegyeletünk ezen ünnepélye a »Tanítók Háza« ifjainak karéneke nyitotta meg Azután tiszt *Kaczián János* vallástanárunk mondott emelkedett szellemű és a porladó jelest hiven jellemző szép beszédet; majd *Pósa Lajos* szavalt el megható gyönyörű alkalmi ódáját, mire a *Fröbel-képző* növendékei igen sikerülten adták elő *Luttenberger* (Tihanyi) egyik legszebb alkotását: »Rózsabokor virágzik a halmon« és végül az »Orsz. óvónőképző« növendékei énekelték el a „Szózatot.“ Így áldoztunk és velünk mindazok, kik a megboldogult kartársunk szívéhez közelebb állottak, az iránta érzett tiszteletnek és kegyeletnek.*)

Nagy veszteség még iskolánkra nézve, hogy az érdekekben gazdag közfelügyelőnk: *Dr. Králik Lajos* és a fáradhatatlan buzgalmu I. iskolafelügyelő: *Zsigmondy Géza* urak állásaikról visszaléptek, a mennyiben mindig teljes odaadással és ügyszeretettel, — ha bár nem is közvetlenül, — közreműködtek az elemi és polg iskolánk fejlesztésén is Midőn az irántuk érzett mély hálánkat ezuttal is kifejezzük, szívünk mélyéből üdvözöljük azon kiváló férfiakat, kikre egyházgyülekezetünk — a napokban megejtett tisztújító választása által — ezentul tanügyünk vezetését ruházta:

*) Engedtessek meg, hogy mindjárt itt beszámolhassunk végkép a gyűjtés eredményéről: A tavaly kimutatott összeg kitétt: 2485 52 koronát; ehhez befolyt még utólagosan: Ágotai Bélától 1 kor., Bálint Mihálytól 2 kor., Bielek Miksa ivén 18 kor., Dunajecz Nándortól a rákosi tantestület nevében 4.50 kor., Gerhardt Katinka, kapnikbányai tanítónőtől 4 kor., Dr. Göcz Józseftől 10 kor., Horváth Sándor ev. lelkésztől 20 kor., Kaczián János ivén 2 kor., Kohányi Samutól 10 kor., Kund Endre ivén 10 kor. és az »Orsz. óvónőképző intézet növendékeitől« Péterfy Sándor ivén 12 kor., összesen 93 50 kor., melylyel együtt a gyűjtés főösszege 2579 02 koronára rugott. Ebből lefizettük a 2000 kor. alapítványt és fődöttük a síremlék költségeit; a fennmaradt pénzt pedig *Luttenbergernek* a bajai tanítóképzőben tanuló öcsésének segélyezésére fordítottuk. *Scholtz Lajos*, pénztárnok. †

Fábiny Gyula közfelügyelőt, *dr. Mágócsy Dietz Sándor* tanodai I. felügyelőt, *Dr. Haberern Pál* tanodai II. felügyelőt és *Walther Ágost* tanodai gondnokot, mind oly férfiak, kiknek a tanügy iránt már eddig is viseltetett érdeklődése biztos kezességet nyújt, hogy iskolánk érdekeit a legmelegebb jóakarattal és buzgó gondoskodással felkarolni fogják és gondoskodó tevékenységük már a közel jövőben is meg fogja találni azon módokat és eszközöket, melyek iskolánk fejlesztéséhez, nevezetesen leányiskolánk már felekezeti szempontból sem igen elődázható kiegészítéséhez megkívánatnak.

Némikép bénítólag hatott az iskolára a lefolyt évben tanerőink betegsége is. Így *Jakobei Margit*, az első el. leányosztály tanítónőjének az egész évre kellett szabadságoltatását kérnie; *Kurz Samu* a III. osztály tanítója csak november havában vehette át az osztályát, melytől ismét már májusban kellett távoznia, miután osztályával még az évváró vizsgálatot megtartotta volt. *Schulek Vilma* és özv. *Gerzso Károlyné* kézimunkatanítónők sajnos szintén hosszabb ideig nem taníthattak. A tanításban ezért fennakadás azonban nem volt, a mennyiben *Kiss Etelka*, *Beliczay Mariska*, *Fuchs Irén*, *Rajnai Irén*, *Kemény Irma*, *Dr. Kardeván Károly* és *Hammer Gyula* képesített tanerőkben szakértő helyetteseket találtunk, kik lelkiismeretesen iparkodtak, hogy megbízatásuknak derekasan megfeleljenek.

Egyéb változás a tanító testületben az volt, hogy a mint azt már a tavalyi jelentésünkben említettük - az üresedésbe jött énektanítói és tornatanítói állást az egyház *Bruckner Frigyes*, volt petrozsényi tanító, gyűl. orgonista által töltötte be, és hogy *Falvay Antalné* asszony a leányok tornázása alatt ellátott felügyelőnöi állásáról szintén lemondván, ezen felügyeletet ideiglenesen *Dánielné Jakobei Erzsébet* asszony látta el.

Iskolánk növendékeinek egészségi állapota azonban a lefolyt tanévben általánosságban elég kedvező volt. Hirtelen rosszullét, melynek folytán az illetőket kísérettel hazaszállítottuk, mindössze 2 esetben fordult elő.

Sajnos azonban, hogy 3 növendékünk korai halálát kellett gyászolnunk: *Hennig Lajos* I. oszt., *Scheidl Béla* III. oszt., és *Schweiger Vilmos* IV. oszt. kedves fiukat.

Ragadós fertőző betegségek — az I. fiú osztálytól eltekintve — csak szorványosan fordultak elő. Ilyen betegségek miatt 2—6 hét tartalmára ki volt tiltva: az elemi fiúiskola 24 növendéke, az elemi leányiskola 6 növendéke, a polgári leányiskola 2 növendéke, összesen 32-en.

Azonkívül a családban előfordult ragályos betegségek miatt ki volt tiltva: az elemi fiúiskola 22 növendéke, az elemi leányiskola 18 növendéke és a polgári leányiskola 3 növendéke; összesen: 43-an.

Az esetek túlnyomó részében kanyaró volt a kitiltás oka. Iskolazárásra nem került a sor. Az I. elemi fiúosztályban, melyben közvetlenül húsvét előtt tömegesebben lépett fel a kanyaró, a húsvéti szünetet 3 nappal megtoldottuk s szünet alatt a tantermet fertőtlenítettük. Újabb kanyaróeset azután nem fordult több elő az osztályban.

A kitiltott növendékeknek az iskola újbóli látogatását mindig csak orvosi bizonyítvány alapján engedték meg.

A védhímlőoltás törvényszabta kötelezettségének összes növendékeink eleget tettek.

Ragadós szembetegség a tanév folyamán két ízben megejtett szemvizsgálat tanúsága szerint iskolánkban nem fordult elő.

A tornázás vagy éneklés alól felmentettek csekély számával szemben áll a kézimunka- és rajztanulás alól felmentettek aránylag nagy tömege, különösen a polgári leányiskolában. Az elemi iskolában felmentés alig fordult elő. A felmentést mindig az iskolaorvos szakvéleménye alapján adtuk meg.

Az iskolaépület minden részének, különösen a tantermeknek tisztaságára, szellőztetésére és fűtésére állandóan nagy gondot fordítottunk. A meglevő iskolapadokat felmértük s nagyságuk szerint megszámoztuk, hogy így lehetővé tegyük a különböző testmagosságu tanulóknak megfelelő méretű padokba ültetését.

Az egészségtan tanításával kapcsolatosan az egészségtan tánárának vezetése mellett a IV. polg. leányosztály növendékei megtekintették a központi tejszarnokot, az orsz. prot. árvaházat és az önkéntes mentőegyesület helyiségeit és berendezéseit.

Egy izben egy külön órán az egészségtan körébe vágó fontosabb kísérleteket, élelmiszer-vizsgálati eljárásokat, mintákat, rajzokat és eszközöket mutatott be az egészség-tan tanára a IV. polg. leányoszt. növendékeinek. A szükségelt eszközöket, tanszereket, rajzokat, praeparatumokat, az iskola orvosa részint sajátjából mutatta be, részint pedig szivességéből az egyetemi közegészségtani intézet bocsátotta azokat rendelkezésére.

Az iskola *jelentékenyebb napjaira* vonatkozólag jelentjük, hogy a beiratások befejeztével a *rendes* tanítást szeptember 6-án nt. *Horváth Sándor* lelkész által, a tanuló ifjúság és számos szülő jelenlétében, tartott *isteni tisztelettel* kezdtük, és háborítlanul folytathattuk az év végéig. Megtartottuk a *reformáció ünnepét* a fővárosi hitfelekezetiinkbéli összes tanulókkal együtt, melyen tiszt. *Kaczián János* vallásnár buzgó oltári imát, tiszt. *Menyhárd Frigyes* val'ástanár pedig szép és épületes alkalmi beszédet tartott. Ünnepeltük továbbá a *király Ő Felsege nevenapját* és *Erzsébet* napján hazánk védő angyalának *emlékét*, mely ünnepélyt *Weber* királyhymnusának éneklésével nyitottuk meg, a mely után alulírott tartotta az emlékbeszédet és növénylékeink közül hárman szavaltak alkalmi költeményeket, hogy így felejthetetlen királyasszonyunk neve a gyermekek szívében tovább plántálódjék nemzedékről nemzedékre. Szintugy ünnepet ültünk a *szabadság évforduló napján* Dr. *Haberern Pál* iskolafelügyelőnk és számos szülő jelenlétében hazaszereztetre buzgító beszéddel, hazafias szavalatokkal és dalok eléneklésével. Ünnepszamba ment *május elseje* is, melyen immár most másodsor gyültek össze volt növendékeink 10 évi találkozóra és csatlakoztak a tavaly — szegény iskolatársak segélyzése céljából — alakult egyesülethez. Rendeztünk ezen kívül pünkösdi szombatján polg. isk. leányainkkal *tanult mányi kirándulást* Kovács-Pataki és Esztergomba, melynek részletes leírásá-Mikolák K. kartársunk tollából a „Turista Közlöny” közölt; végre jun. 8-án kivezettük őket a budai hegyekre, Isten szép természetében ünnepelvén a koronázás évfordulóját. A polgári iskola szokásos *ének és zeneestélyét* márczius 23-án tartotta meg; mű-órának egyik kimagasló pontját képezte *Schweninger G.* „A hónapok versenye” cz. 3 szölamu daljátéka, a melynek maginszólamait a leánykák jelmezben énekelték és praecise öszhangzatos dalaival *Bruckner Frigyes* énektanárunk igen szép sikert aratott. Ezen a segélygyűletünk javára rendezett estély tiszta jövedelme volt 287 kot. 40 fill., melyhez fölülfizetéseikkel járultak: Dr. *Zsigmondy Jenő* 10 kor., *Zsigmondy Géza* 6 kor., Dr. *Haberern Pál* 6 kor., *Gregeresen Guildbrand* 6 kor., Dr. *Schulek Vilmos* 5 kor. és *Ranschburg Frida* 3 kor. összesen: 36 korónával. Fogadják ezért szívének köszönetét.

De *hálás köszönetet* mondunk a nt. *Egyházasztmánynak* is azon összezekért, melyet a rendes budgeten kívül nagylelkűen bocsát rendelkezésünkre, hogy azon a továbbképzéshez általunk kijelölt szak- és folyóiratokat járathassuk vagy könyvtárunkat és szertárainkat gazdagithassuk; az így czélokra és egyéb felszerelésre fordított összeg a mult évben kitétt 1103 kor. 16 fillért. Könyvtárunkat gazdagította még: *Dr. Görgey István*, kir. közjegyző ur, ki 100-nál több kötetet ajándékozott, nemkülönbén *Tóth Kálmán* tanár úr, ki a főgymnasiumi könyvtár érdekes kettős példányait nekünk szolgáltatta át.

Kedves kötelességünknak tartjuk, hogy *hálás köszönettel* felsoroljuk e

helyt azon *nemes adományokat* is, a melyeket máshonnan kaptunk iskolánk czéljaira. Így a *székesfőváros törvényhatósága* 12000 korona segélyösszeget szavazott meg; *Kéler Napoleon* presbyter ur az általa létesített szellőztetési készülék légszeszfogyasztási költségeinek fedezésére 100 koronát adományozott; — *Koób Géza* és neje, szül. *Schantz Mária* 1000 koronás ösztöndíjalapítványt tettek ko.án elhunyt kedves „Irma“ leányuk emlékére; — *Schwarz Armin* ur 50 koronát bocsátott az igazgató rendelkezésére szegény tanulók segélyezése czéljából; — jutalmakra adtak *Steinhardt Antal* ur 3 drb. 10 koronás aranyat, *Strasser S. Gyula* ur 1 drb. 20 koronás aranyat és *Wack Keresztély* ur 1 drb. 10 koronás aranyat; *Kókai Lajos*, *Franke Pál*, *Singer* és *Wolfner* és a *Wodianer és fia* könyvkereskedő cégek tandíjmentes növendékeink számára ingyen példányokat kaptunk; *Dr. Elischer Gyula* ur díjmentesen küldte az „Egészségügy“ cz. folyóiratot, *Dr. Jármay Gyula* ur iskolánkat a szükséges ténnyel látta el; beteges növendékeink a *szümői gyermektelepítés* jó'életményében részvételtek; az áldásosan működő *Tabiha* nőegylet szeretettel gondoskodott szegény gyermekeink felruházatásáról és végre nem is említjük névszerint azon jólételeményeket, a melyeket gazdagabb tanítványaink gyakoroltak, esendben gyűjtván filléreiket, hogy segítsenek, ahol szükség vagyon.

Az imént felsorolt alapítványok kamataiban vagy rendelkezésünkre bocsátott jutalmakban a tanítótestület a következő tandíjmentes, de kitűnő tanítványainkat részesíté: a „*Koób Irma*“ alapítvány 40 kor. ösztöndíjat kapta *Wurm Erzsébet* IV. p. o. tan.; — a „*Steinhardt Gizella*“ alapítvány 20 frankos aranyat *Hruban Margit* II. el. oszt. tan.; — a 20 k. aranyat *Husz Gizella* III. p. o. tan. — továbbá 1 drb. 10—10 kor. aranyat kaptak: *Koricsánszky Etelka* II. p. o. t., — *Such Etelka* I. p. o. tan., — *Delbeck Etelka* II. el. o. tan., — *Simon Irma* III. el. o. tan. és *Nuofer Margit* IV. el. o. tanuló.

Hálás elismeréssel tartozunk még nt. *Bachát Dániel* főesperes, *Dr. Habercern Pál* isk. felügyelő, *Dr. Vértessy Gy.* kir. s. tanfelügyelő és *Beliczay Béla* gondnok uraknak, akik ismétellen is látogattak meg osztályainkban, ott is működésünknél tanúi voltak, és hol dicsérve, hol figyelmeztetve és intve a gyermekekre buzdítólag hatottak.

Végül ide iktatjuk még rövid kimutatásban a *tanítványaink létszámára* vonatkozó érdekesebb stat. adatokat. A lefolyt tanévben összesen beiratott: 717 r. t. ezek közül kimaradt 27, meghalt 3. Ezen beírottak közül 583-an voltak már a megelőző évben is a mi tanítványaink a többi 134 az idén először íratott be nálunk, kik közül 19 nek kellett felvételi vagy pótvizsgát tennie. A házi nevelésben részesültek közül a mai napig 111-en jelentkeztek magánvizsgára, a kikkel együtt tanítványaink összes létszáma 823-ra rug. A megvizsgált 687 rendes és 111 magántanuló, vagyis 798 tanítvány közül volt 265 kitűnőrendű, 231 jelesrendű, 209 jórendű, 63 elégséges, és csak 25-öt, azaz a tanítványok 3.13%-át kellett javító vizsgálatra vagy osztályismétlésre utasítanunk.

Tandíj fejében befolyt 40618 korona, tőkeamat és egyéb jövedelem volt 17733.41 kor., és így az összes bevétel 58351.41 kor., minek ellenében az összes kiadás 67225.88 koronát tett, úgyhogy az egyháznak 8874.47 kor. pótlékkal kellett a nép- és polg. iskoláinak fentartásához hozzájárulnia, ha számításba nem vesszük a tantermek 11360 koronára becsült bérértékét. Ezen adatok eléggé tanúsítják, *ennyire szorulunk még híveink áldozatkészségére, a miért is nép- és polg. iskolánkat, de magunkat is, melegen ajánljuk hitsorsosaink és jóakaróink tartós becses pártfogásába.*

Falvay Antal.

C) Iskoláink tanítói-testülete.

C) Lehrkörper.

A tanító neve	Tanít		Tantárgy, osztály	Hetenkinti órasz.	Jegyzet
	egyált. mióta?	nálunk mióta?			
Alex Albert r. tanító	1872	1872	A II. floszt tanítója	20	A tan. könyvtár kezelője s az esp. isk. biz. tagja
Bexheft Ármin Dr.	1897	1897	tanítja az egészség-tant a IV. polg oszt	2	iskolaorvos
Bruckner Frigyes	1884	1900	tanítja az éneket a leányosztályokban és a tornázást a flosztályokban.	16	Gyülekezeti organista
Dittmann Antal s. tanító	1850	1867	tanítja a rajzt a IV. flosztályban s a polg leányosztályokban	12	Ny. főv. közs. rajztanár
Falvay Antal r. tanító	1860	1866	tanít a polg. leányosztályokban	17	E. i. igazgató s az esp. tan. kör elnöke st.
özv Gerzsó Károlyné áll. s. tanítónő	1883	1883	Kézimunka-tanítónő az I. és II. elemi osztályban	12	—
Falvay Gizella s. tanítónő	1899	1899	tanít a III. e. oszt.	20	—
Jakobei Margit r. tanítónő	1891	1891	Az I. el. leányoszt. tanítónője	20	—
Kalma Pál s. tanító	1897	1899	Az I. floszt. tanítója	20	A tantestület jegyzője
Kardeván Ida r. tanítónő	1890	1890	tanítja a kézimunkát a polg. leányosztályokban	12	—
Kardeván Vilmos r. tanító	1867	1882	tanít a polg. leányosztályokban	18	—
Kurz Sámuel r. tanító	1863	1872	A III. floszt. tanítója	19	Az esp. isk. biz. tagja, az orsz. t. biz. tagja
Lux Ede r. tanító	1866	1870	A IV. floszt. tanítója	19	Az esp. isk. biz. tagja
Mikolík Kálmán r. tanító	1875	1880	tanít a polg. leányosztályokban	18	Az esp. i.-k. biz. tagja s a term. szertár őre
Mokry Eszter r. tanítónő	1894	1894	A III. el. leányosztály tanítónője	20	—
Schulek Vilma áll. s. tanítónő	1877	1877	tanítja a kézimunkát a III. és IV. oszt.	12	—
Scholtz Lajos r. tanító	1874	1874	tanít a polg. leányosztályokban	24	—
Tomassek Ilona r. tanítónő	1875	1875	A II. el. leányoszt. tanítónője	20	—

Jegyzet: A francia nyelvet **Szakálos-Erard Julia** asszony tanította. Hitoktatók: Tiszt. **Horváth József** róm. kath. belv. káplán: **Kondor Ignác**, **Kornfeld Gyula**, **Hajnal Jakab** és **Pfeifer Ignác**, az izr. hitközség hitoktatói. Kézimunkatanítónő-segéd: **Döbrentey Irén**.

D) Órabeosztás.

D) Stundeneintheilung.

Tantárgy	El. fiiskola				Elemi				Polgári				
					leányiskola								
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	
Vallástan	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Magyar olvasás, irány s nyelvtan	6	3	3	3	6	3	3	3	4	3	3	3	4
Német olvasás, irány s nyelvtan	—	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	3
Számтан	4	4	3	3	4	4	3	3	3	2	2	2	3
Mértan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Földrajz	—	—	} 3	2	—	—	} 3	2	2	2	1	1	—
Történet s alkotmánytan .	—	—		2	—	—		1	—	2	2	3	—
Természetrájd.	—	—	2	2	—	—	2	2	2	2	—	—	—
Vegytan és ásványtan . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Háztartástan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Beszéd- és értelemgyakorl.	6	4	—	—	6	4	—	—	—	—	—	—	—
Írás	—	2	2	2	—	2	2	1	2	1	1	—	—
Rájd.	} 2	1	1	2	} 2	1	1	1	2	2	2	2	—
Ének		1	1	1		1	1	1	2	2	2	2	—
Testgyakorlás.	—	2	2	2	—	—	2	2	2	2	1	1	—
Kézimunkák	—	—	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	—
Franczianyelv (mint rendki- vüli tantárgy)	—	—	—	—	—	—	—	—	(2	2	2	2)	—
Heti összeg :	20	22	22	24	23	23	24	24	27	27	27	28	—

E) **A** bevégzett tananyag.

E) Behandelte Lehrstoffe.

a) **A** népiskolában. — a) **In der Volksschule.**

I. OSZTÁLY. — I. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: **Kalma Pál.**

A leányoknál: **Jakobei Margit.**

1. Vallástan.

12 biblia történet az ó és 12 történet az új szövetségből. Egyházi énekek és imák.

2. Nyelvtan.

Magyar írás és olvasás s a nyelvtan alapfogalmainak idevonatkozó része, szorosabb meghatározás nélkül.

Egyszerű nyelvtani gyakorlatok megfejtése szóval, a palatáblán és írófüzetben.

3. Számтан.

A négy alapl művelet szóval és jegyekkel az 1—50 terjedő számkörben.

4. Szemléltető oktatás.

Az iskola, a szülői ház, házi állatok; a kert, az utcza, a helység, kézművesek, kereskedők; a mező, rét, erdő; néhány mezei állat és növény; a hegy, a víz; időváltozások.

Elbeszélések a gyermeki életből; állatmesék. Gyermekdalok és költemények.

II. OSZTÁLY. — II. KLASSE.

Osztálytanító a fiuknál: **Alex Albert.**

A leányoknál: **Tomassek Ilona.**

1. Vallástan.

A tanterv által előírt biblia történetek, imák és egyházi énekek.

2. Magyar nyelv.

A helyes olvasás gyakorlása. A tömondat és ennek különféle alakjai; a főnév, tulajdonnév, ige, személyes névmás, melléknév és számnév. Rövid nyelvtani feladványok. Költemények emlékelése.

3. Német nyelv.

A német írva-olvasás tanítása, német szók gyűjtése és beszélgetések az egyszerű mondat körében. Versek s egyszerű fordítások.

4. Számтан.

A négy alapl művelet az 1—500-ig terjedő számkörben elvont és megnevezett számokkal. A mértékek megismertetése.

5. Szemléltető oktatás.

A házi állatok és néhány a kertben, mezőn, erdőben, vagy vízben élő állat; a legfontosabb növények az ásványok. Némely földrajzi fogalmak; a határ és az abban látható főbb tárgyak. Budapest tíz kerülete és a főváros környéke.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

III. OSZTÁLY. — III. KLASSE

Osztálytanító fluknál: Kurz Sámuel.

A leányoknál: Falvay Gizella.

I. Vallástan.

A biblia történetek összefüggésökben, Jézus s az apostolok élete és főbb tanai; az Úr imája; sz. írásbeli mondatok és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és helyes hangsúlyozással való olvasás. Az egyszerű és bővített mondatban előforduló beszédrészek; a név- és igeragozás elemei, valamint a helyesírás főbb szabályai. Alkalmos versek és velősebb mondatok betanulása. Fordítási gyakorlatok.

3. Számtan.

Az 1-től—10,000-ig terjedő számkörben a négy alapművelet alkalmazott példákban. A különféle mértékek ismertetése.

4. Földrajz és hazai történelmi képek.

A főváros s ennek környéke, Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye és hazánk egyes vidékeinek megismertetése kapcsában egyes történelmi képek.

5. Természetrajz.

A gerinces állatok; a növényországból a legszükségesebb tudnivalók s egynéhány ásvány.

6. Szépirás. — 7. Rajz. — 8. Ének. — 9. Torna.

IV. OSZTÁLY. — IV. KLASSE.

Osztálytanító fluknál: Lux Ede.

A leányoknál: Mokry Eszter.

I. Vallástan.

Az Isten, önmagunk és embertársaink iránt való kötelességek ismertetése a 10 parancsolat és a hegyi beszéd tárgyalása által; az apostoli hitvallás ágazatainak ismertetése és megmagyarázása a biblia történetek alapján; szentírásbeli helyek és egyházi énekek.

2. Magyar és német nyelvtan.

Az értelmes és szép olvasás. A tö-, csonka-, bővített-, összevont és összetett mondatok megkülönböztetése; a ragok és képzők

ismertetése; a mondottakhoz kapcsolt írásbeli gyakorlatok. Szavak. Fordítások.

3. Számtan.

A négy alpművelet begyakorlása nagyobb és különnevű számokkal; ezeknek egyneműekké való változtatása és a közönséges életben előforduló törtszámok.

4. Földrajz.

Magyarország megyéenként; a magyar államot környező államtestületek; nevezetesen az osztrák állam és Európa államainak általános ismertetése.

5. Történet.

A történeti képek bővítése és az időszakok szerint való rendezése által nemzetünk fontosabb történeti mozzanatainak ismeretése.

6. Természetisme.

A gerincztelen állatok; a leginkább használt növények és ásványok ismertetése.

7. Rajz. — 8. Szépirás. — 9. Ének. — 10. Torna.

A k é z i m u n k á t

tanították az elemi leányosztályokban: Schulek Vilma és özv. Gerzsó Károlyné.

I-ső osztály: Egyszerű kis szalagok kötése; harisnyakötés.

II-dik osztály: Horgolás és betűjegyzés elemei.

III-dik osztály: Horgolás, szoros-mintaszalag kötése, betűjegyzés.

IV-dik osztály: Lyukacsos mintaszalag kötése, színes pamutal való himzés.

Ezen kívül kivételesen és csak a t. szülők kívánságára, a gyermekek tehetsége és kiképzett ügyességéhez mért fényüzési munkák is készítették egyes családi ünnepélyek alkalmára.

---

b) **A p o l g á r i**
 b) In der Mädchen-
I. polgári

O s z t á l y f ő n ö k : Klassenlehrer :

T a n t á r g y	H e t i ó r a s z á m	T a n í t ó	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay Antal	Bereczky S. Biblia ismertetés. Sz. Biblia Szőnyi : Énekeskönyv.
Magyar nyelv	4	Mikolik Kálmán	Dr. Gyulay B. olvasókönyve 1. r. Torkos L. Magyar nyelvtan.
Német nyelv	3	Mikolik Kálmán	Jausz K. Német olvasó könyv 1. r. Böhm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre.
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Márki : Földrajz I. Németh : Magyarország hegy és vízrajzi térképe. Lange-Cherven Atlasz.
Számтан	3	Scholtz Lajos	Vajdafi , Számтан I.
Természetráじ	2	Mikolik Kálmán	Fillinger : Állattan I. Szécskay : Növénytan.
Szépírás	2	Mikolik Kálmán	—
Ének	2	Bruckner Frigyes	Szőnyi T. Énekeskönyv.
Rajz és Mértan	2	Dittmann Antal	—
Női kézimunkák	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	2	Scholtz Lajos	—
Francia nyelv	2	Erard Julia	Ch. Noel : Premiéres lectures français.

leányiskolában.

Bürgerschule.

leányosztály.

Mikolik Kálmán.

T a n a n y a g

A biblia fontossága: a szentírás története és az ó-szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése. Biblia olvasás. Egyházi énekek.

Szép és értelmes olvasás, főképp a hazai történelemre és a magyar népeletre vonatkozó olvasmányok értelmezése és tartalmuk rövid összefoglalása. — Alkalmos olvasmányok alapján az egyszerű bővített mondat fő- és mellékrészei, a beszédrészek meghatározása, a teljes név- és igeragozás és a szóképzés. Kisebb versek szavalása. Hetenkint 1, csak az iskolában tartott írásbeli gyakorlatul diktandó-írás vagy kisebb mesék és leírások fogalmazása.

Helyesen hangsúlyozott értelmes olvasás. Mondattani alapon a mondat- s beszédrészek ismertetése: névszók ejtegetése és igék hajlítása. Könnyebb elbeszélések s mesék, leírások fogalmazása. Helyesírási, fordítási és szavalási gyakorlatok.

A magyar korona országainak, az osztrák tartományoknak és Európa többi országainak természeti és politikai földrajza részletesen.

A négy alapművelet elvont, egy- s különnevű számokkal. Arányosság és az egyszerű hármas szabály. A métermértékek és a hazai pénzek ismertetése. Feladatok megfejtése fejből, táblán és füzetben.

Téli hónapokban: A gerincesek jellemzőbb alakjainak részl. leírása és osztályozása, tekintve azok hasznát, kárát és elterjedési viszonyait. **Nyári hónapokban:** Több virágos növény leírása, tekintettel főbb alaktani jellegökre s ipari fontosságukra. Egy kis herbarium készítése.

A falitáblán való előírás után ütenyezéssel a magyar és német Abc kis és nagy betűi Magyar és német folyóírás. Helyes toll- és testtartás.

Az öntudatos helyes énekléshez szükséges zeneelmélet: zongitó gyakorlatok. A kemény hangsorok. Egyházi énekek. Egyszólamu dalok.

Mértani alapfogalmak. Az egyenes vonalak mérése, osztása és egybeállítása rajzeszközzel és szabadkézzel. Egyenesvonalu síkdiszitmények, egyszerű padozat minták és meander-szalagok rajza.

Hurok- zár- és Holbein öltés gyakorlása egy-egy tálczakendőn. Kivarrások. A hálózás elemei.

Rend- és szabadgyakorlatok: különféle tag- és törzsgyakorlatok A természetes járás halkán, dobbantással és utánlépéssel; ugrás. Szergyakorlatok: a vízszintes és részutos lábtón, lebegőfán, lengő kötélen, támfán és gyűrűhintán.

Játékok: Labdadobás. Láncjáték. Farkas és bárány.

A kiejtés begyakorlása. Írás és ékjelek. A háromféle névelő, főnév és ejtegetése, adjectív, possessív, demonstratív, tulajdonnevek, proposition számnevek. A voir és étre főbb alakjai. Fordítások. Szavalás. Hetenkint 1 írásbeli gyakorlat.

II. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n i t ó	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay Antal	Bereczky : Bibl ismertetés.
Magyar nyelv	3	Falvay Antal	Dr. Gyulay B. : olvasókönyv I. r. Torkos L. magy. nyelvtan.
Német nyelv	3	Kardeván Vilmos	Jausz K. : német olvasó- könyv II. rész. Böhm-Steinert : kl. deut- sche Sprachlehre.
Történelem	2	Kardeván Vilmos	Kozma : Világtörténelem.
Földrajz	2	Kardeván Vilmos	Márki : Földrajz II. Lange-Cherven Atlasz.
Számtan	2	Scholtz Lajos	Vajdady : Számtan II.
Mértan	1	Scholtz Lajos	—
Természetrájz	2	Mikolik Kálmán	Fillinger : Állattan II. Szecskey : Növénytan.
Ének	2	Bruckner Frigyes	Szőnyi : Énekeskönyv.
Írás	1	Mikolik Kálmán	—
Rajz	2	Diltzmann Antal	—
Kézimunka	2	Kardeván Ida	—

leányosztály.

Kardeván Vilmos.

T a n a n y a g

Az új szövetség egyes könyveinek részletes ismertetése és íróinak története. Biblia olvasás. Egyházi énekek.

A magyar nyelv mondat- és alaktana folytonos elemzéssel, kiváló figyelemmel a helyesírásra és az írásjelek használatára; a népnyelv ismertetése s a hibás kiejtés ellenőrzése; a rokonértelmű szók bemutatása és gyakorlása. Mondatrövidítés. A körmondat. Prózái és verses olvasmányok. Nyelvtani feladatok. Két hetenkint írásbeli dolgozatul leírások s egyéb önálló fogalmazványok. Szavalatok.

Az alaktannak ismétlése mellett a mellé- és alárendelt mondatok és a körmondat. Prózái és költői szemelvények. Gyakori fordítások, elbeszélések, átalakítások. Nyelvtani feladatok és helyesírási gyakorlatok. Havonként 2 írásgyakorlat. Szavalatok.

A történelem fogalma. Az ókori népek történelme röviden, a görögök- és rómaiaké részletesebben. A középkorból a népvándorlás: N. Károly birodalma.

Ázsia, Afrika, Amerika és Ausztrália földrajza, különös tekintettel a természeti viszonyokra. A tanult földrészek vázlatainak készítése.

Az I. osztályban tanultak ismétlése. Az időszámítás körébe tartozó számítások. Tizedes törtek. Az összetett hármas szabály egész és tört számokkal. — A növendékek az elősoroltakat fejben, táblán és füzetben gyakorolják és dolgoznak iskolai és házi feladatokat is

Pont, vonalok és szögek fekvése és mérése. A három-, négy és sokszög, a kör és kerület főtulajdonságai és alakítása; továbbá szerkesztésük alapján az idomok összeállósága és hasonlósága

Az őszi hónapokban: a hazai gyümölcsök szemléltető leírása és osztályozása. **Téli hónapokban:** az állattan gerincztelen osztályai rendszeresen az egyes főbb jellemek kiemelésével. **A Tavaszi hónapokban:** a fontosabb mezőgazdasági, kerti és konyha növények, fák, mérgezőnövények osztályozása és a herbárium-készítés folytatása

A hangjegyek nevei és értéke: az ütemek, a hangsúly és a hangközök elméletileg és gyakorlatilag. Egyházi énekek: egy- és két-szólamú dalok és magyar népdalok.

Magyar és német folyóírás gyakorlása mint az I. osztályban.

Vegyes és görbevonalu síkékítmények rajzolása táblarajzok nyomán rajzeszközökkel és szabad kézzel.

Összetett minták horgolása és kötése. Harisnya, fehér és színes ruhaneműek foltozása, beszövése. A varrás elemei, horgolás. Könnyű áttört munka, töltő öltések, tübehuzás hasznos tárgyakon alkalmazva. Csomózott rojtkötés.

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n á r	T a n k ö n y v
Testgyakorlatok	3	Scholtz Lajos	—
Francia nyelv (fakultative)	2	Erard Julie	Ch. Noel: Premières lectures françaises.

III. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n á r	T a n k ö n y v
Vallásstan	2	Falvay	Pálfy J.: Egyháztörténet Egyházi énekek.
Magyar nyelv	3	Falvay	Wessely Ö.: Stilisztika. Arany: Toldi (magyarázta, Lehr Albert.)
Német nyelv	2	Kardeván	Dietlein: Leitfaden zur deutschen Literatur.
Történelem	2	Kardeván	Kozma: Világtörténelem.
Földrajz	3	Kardeván	Márki: Földrajz Lange-Cherven: Atlasz.
Vegytan, ásvány- tan és földtan	3	Scholtz	Rybar: Vegytan és ásvány- tan.

T a n a n y a g

Rendgyakorlatok : kanyarodások körülkörösés, fordulatok járásközben. Szabadgyakorlatok : összetett hármas gyakorlatok, hintajárás, bibiczjárás. Szergyakorlatok : ugrózsámolyon. függeszkedés létrán, lebegőjárás, és egymásnak kerülése gerendán; gyakorlatok lengő kötélén és gyűrűhintán. Labdajáték.

Alaktani ismétlések. A rendes igék tüzetes ragozása; használtabb rendhagyó igék, névmások, határozók s a névragozás részletesen. Mondatok készítése. Olvasás, fordítás és az olvasmányok tartalmának elbeszélése. Diéték, nyelvtani és helyesírási gyakorlatok. Versek, prózai darabok és kis párbeszédtek könyv nélkül.

l e á n y i s k o l a

Scholtz Lajos.

T a n a n y a g

A keresztény egyház története a 30 éves háboruig, különösen a hitjavítás hazánkban.

Nyelvtani ismétlések elemzés közben költői és prózai olvasmányok alapján. Az egyszerű és szép stylus sajátosságai, kiváló tekintettel a magyar nyelv eredeti sajátosságaira. Prózai és versalak. Hangsúlyos és időmértékes verselés. Az írásművek felosztása, a prózai műfajok és a közéleti fogalmazványok. Irály- és verstanai elemzések A r a n y T o l d i-jának tárgyalása. Irálygyakorlatul: levelek, ok- és ügyiratok. Szavalatok.

Német verstan, jelesen: a szótagok mértéke, a verslábak és verssorok, a rim fajtái és nemei, a versszakok. A költői műfajok. Két hetenkint írásbeli dolgozat, részint szabadon, az olvasmányokból merítve.

A papság és császárság küzdelmei: a kereszties hadjáratok. D'Arc Johanna; a Habsburgok a középkor végén Spanyolország felszabadulása. Találmányok. A reformáció. Habsburgok világbirodalma. A németalföldi szabadságharcz. A 30 éves háboru. XIV. Lajos kora. Az angol forradalom. II. Frigyes. Nagy Peter. Az északamerikai szabadságharcz. A francia forradalom. Napoleon. A német birodalom és az olasz királyság megalakulása.

Kapcsolatban a történeti tanítással az eddig tanultak ismétlő áttekintése és gyakorlása a térkép folytonos használata mellett.

A levegő és a víz elemeiuek ismertétése. Elem és összetett test. Kristályok Nem fémes elemek és azoknak fontosabb vegyületei A savak. A könnyű és nehéz fémek. Öntvény. Aljak. Sók. A szervetlen testek alaki természetani és vegytani tulajdonságai. Közettan és földtan. Szerves vegytanból: illó olajok és gyanták, szénhidratok, a szeszes erjedés, az alkoholok, a savak, zsiradékot, festő anyagok, alkaloidok és fehérnye anyagok.

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n i t ó	T a n k ö n y v
Háztartástan	2	Mikolik	Sebestyénne Stetina J. Gazdaságtan fels. leányisko- lák számára.
Számtan	2	Scholtz	Vajdady : Számtan III.
Mértan	1	Scholtz	—
Írás	1	Mikolik	—
Rajz	2	Dittmann	—
Ének	2	Bruckner Erigyes	Szőnyi : Énekeskönyv.
Kézimunka	3	Kardeván	—
Testgyakorlás	1	Scholtz	—
Francia nyelv	2	Erardné	Noel : Premiéres lectures. francia (Haladóknak)

IV. polgári

Osztályfőnök: — Klassenlehrer:

T a n t á r g y	Heti óra szám	T a n i t ó	T a n k ö n y v
Vallástan	2	Falvay	Bereczky S. Ev. hit- és erkölcstan. Egyházi énekek.
Magyar nyelv	3	Falvay	Novák Sándor : A magy. nemzet irod. ismertetése

T a n a n y a g

Alapfogalmak. A termelés főágai. A vagyonszerzés. A nő szerepe és hivatása a házi gazdaság vezetésében. A takarékoság fontossága. Költségvetés. A lakás, butorok, ruházat és élelmiszerek, azoknak beszerzése és eltartása. A háztartási munkák megosztása. A házi tűzhely szentsége.

Közönséges törtek. Olasz gyakorlat. Egyszerű és összetett hármas szabály törtekkel. A hazai pénzek és mértékek folytonos ismétlése.

A három-, négy- és sokszög s a kör területének, s egyszerű szabályos testek térfogatának s felszínének ismertetése, illetve kiszámítása.

A magyar és német folyóírás gyakorlásán kívül a ronde-írással díszbetű.

Sikéitmények rajzolása és festése különböző stýlben magyarázattal kísért táblái előrajzok nyomán.

A hangközök és lépcsők folytatólagos ismertetése és továbbgyakorlása. A skálák képzése és éneklése minden hangnemben. Két- és háromszólamu gyakorlatok és énekek. Choraiok.

Anyagisme és különféle készítési eljárás. Kötés és horgolás egyesítve. Asztalfutó könnyű rajzzal és himzöültéssel. Csipkehorgolás. Betű-, színes és fehérhímzés. A fehérneműek készítéséhez szükséges mértékfelvétel. Szabásrajzok készítése.

Kanyarodások járásközben, csillagfelállítás. — Forgólépésjárás eszöszökdedés. Botgyakorlatok — Magas és távugrás. Zsámolyon átugrás, gyakorlatok gyürühintán: fordulattal, lábműködéssel felhuzódás; körhintán: futás és mérsékelt repülés; létrán: függeszkedés lóbálással; támfán: mellső és hátsó fekvő támasz. Játékok.

Értelmes olvasás és ennek alapján folytonos beszédgyakorlatok. A: egyszerű bővített mondat ismertetése, mondatrészei és beszédrészei elemzése. Verses és prózai darabok megtanulása. Copiek, nyelvtani gyakorlatok, dietéek és kis compositiók olvasmányok alapján. Beszédgyakorlatok a közéletből merített dolgok köréből.

leányosztály.

Falvay Antal.

T a n a n y a g

Az apostoli hitvallás. A választanok. Erkölestan. Biblia olvasás. Egyház énekek.

Költői művek olvasása és eszthetikai fejtegetése, szavalása és ezek alapján: a költői műfajok ismertetése és a kiváló magyar írók méltatása. Az irodalomtörténet vázlatja. — Két hetenkint írásbeli dolgozatok leginkább az olvasmányokból merítve, a főalakok jellemrajzát adva, és fogalommagyarázatok, elmélkedések.

Tan t á r g y	Heti óra szám	Tanító	Tan könyv
Német nyelv	3	Kardeván	Dietlein : Lehrbuch der deutschen Literatur.
Történelem	3	Mikolik	Baróti Csánki : M. történ. és Csiky : Alkotmánytan.
Földrajz	1	Scholtz	Emódi : Természettan és esill. földrajza.
Számтан	3	Scholtz	Vajdafy : Számтан II.
Természettan	3	Scholtz	Emódi : Természettan.
Egészségtan	2	Bexheft	Csapodi Gerlóczy : Egészségtani kézikönyv.
Ének	2	Bruckner	Szőnyi : Énekeskönyv.
Rajz	2	Dittmann	—
Kézimunka	3	Kardeván Ida	—
Testgyakorlás	1	Scholtz	—
Francia nyelv	1	Erardné	Salarien : Francia olvas- mányok.

T a n a n y a g

A német irodalom-történet rövid vázlata. A klaszikus iskola kiváló tagjai: Klopstock, Lessing, Herder, Wieland, Goethe, Schiller életrajzai és egyes műveinek megismertetése. Szavalatok. Két hetenkint egy írásbeli szabad dolgozat (Sprichwort-Erklärung. Schilderung. Erläuterungen. Abhandlungen.)

Magyarország története összefüggő előadásban a legrégebbi időtől fogva a legújabbig, az alkotmánynak fontosabb intézményeire való tekintettel, s a növendékek nemzeti érületének és jellemének fejlesztése céljából. Magyarország természeti és politikai földrajzának áttekintése.

Kapcsolatban a természettannal. A csillagászati földrajz elemei. A csillagok felosztása. Naprendszerünk. A föld és ábrázolása. Látókör, tetőpont. Földrajzi szélesség. A föld forgása és keringése. Nappálya. Naptávol, napközeli. Nap- és évszakok, földővek. A hold mozgása és fényváltozásai. Nap- és holdfogyatkozás. Alló csillagok; csillagképek. Az egyes tünetmények magyarázata megfelelő földrajzi kétszülékek segítségével történik.

A százalékszámítás és alkalmazása. A láncszabály. A hazai és a legfontosabb külföldi pénznemek ismertetése és átszámítása. Egyszerű és összetett részarányos osztás. Vegyítésszabály. Arany- és ezüstötvényekre, vertpénzre és állampénzpapírokra vonatkozó számítások. Gyakorlati példák kidolgozása táblán s füzetben.

A természettan alapfogalma. A testek általános tulajdonságai, azok halmoza. A kő és annak hatása. Hőmérő. A szilárd, csepegős és terjengős testek egyensulya és mozgása. A hangtan. A fénytán. A delejesség. A villamosság. Mindez kísérletek alapján magyarázva.

Az egészség és betegség fogalma. Az egészségre ható tényezők. A mozgás, érzés. Érzékek. A légzés. A vérkeringés. Táplálkozás. Mérgezés. Rögtöni segély. Ragályozás. Sebfertőzés. Betegápolás. Az emberi szervezet egyes részeinek megóvására, ápolására és fejlesztésére vonatkozó szabályok. A testi nevelés főbb elvei.

Az énekhez szükséges ismeretek az összhangzattanból. Több szólamu női karok. Műdalok jeles dalszerzőktől. Kétszólamu chorálok.

Bevezetés a távlati rajzolásra. Távlati rajzolása az egyenes vonalnak síklapnak és egyszerű szögletes testeknek. A színharmonia ismertetése és síképítmények rajzolása és festése. — Domboru gipsz-épitmények rajzolása körrajzban, majd érnékolva.

A fehérneműek szabása, varrása. Áttört munka, műhimzés, esomózás, műfoltozás. Felső ruha szabása és varrása. Szabáskönyv készítése. Utasítás a kézimunkalapokban előforduló rajzok, minták, kézimunkák lemásolására, utánzására.

A III. oszt. anyaga nagyobb kiterjedésben és nehezebb összeköttetésben; a testgyakorlás tanításból kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

Az előző osztályokban elsajátított ismeretek kiegészítése egyes olvasmányok tárgyi és alakí kezelése alapján. Később levelek fogalmazása. Fordítás, beszéd- és szavlati gyakorlatok.

F) Tankönyveink
F) Unsere Schulbücher.

Használt tankönyvek	Fiu osztály- ban	Leányosztály- ban
1. Berezky S. Bibliatörténetek	II. III.	II. III.
2. Berezky: Hit- és Erkölcstan	—	IV. polg.
3. Gyóry V. Luther kis kátéja	IV.	IV. el., I. s. II. p
4. Pálffy kis egyháztörténete	—	III. polg.
5. Berezky Biblia ismertetés	—	I. II. polg.
6. Egyházi énekek ev. iskolák számára	III. IV.	III. IV. I. II. polg.
7. Új testamentom v. egész biblia	IV.	IV. I. II. III. IV
8. ABC- és olvasókönyv Péterfy és társaitól	I.	I.
9. Kurz S. Német ABC	II.	II.
10. Komáromy, Lakits s. t. olvasókönyve	II. III. IV.	II. III. IV.
11. Gyulay magyar olvasókönyv	—	I. II. polg.
12. Lehr Arany Toldija	—	III. polg.
13. Jausz Lesebuch I. II.	III. IV.	III. IV.
14. Jausz György német olvasókönyv polgári iskola számára	—	I. II. polg.
15. Komáromy, magyar nyelvtan	II.	II.
16. Bárány, Nyelvkönyv I. II.	III. IV.	III. IV.
17. Torkos L. Magyar nyelvtan	—	I. II. polg.
18. Wessely O. Stylistika	—	III. polg.
19. Novák S. magyar nemz. irod. ismertetése	—	IV. polg.
20. Junghans Stricker Sprachschule	IV.	IV.
21. Böhm-Steinert kl. deutsche Sprachlehre	—	I. II. polg.
22. Dietlein Leitfaden d. deutschen Litteraturgeschichte	—	III. IV. polg.
23. Luttenberger Számtani példatár	I.	I.
24. Füredi Számtani példatár	II. III.	II. III.
25. Emericzy Számtani példatár IV.	IV.	IV.
26. Vajdaly Számtan I. II.	—	I. II. III. IV. polg.
27. Mikolik földrajza	III.	III.
28. Gáspár földrajza	IV.	IV.
29. Márki földrajza	—	I. II. III. polg.
30. Német Magyarország hegy- és vízrajzi térképe	IV.	IV. I. polg.
31. Lange Cherven Földrajzi Atlasz	—	I. II. III. polg.
32. Ballagi K. és Nagy L. Magyarok története	IV.	IV.
33. Kozma, Világtörténelem	—	II. III. polg.
34. Baróti-Csánki, Magyarok története	—	IV. polg.
35. Csiky Alkotmánytan	—	IV. polg.
36. Csapody Egészségtan	—	IV. polg.
37. Emericzy-Somogyi természetrajz	IV.	IV.
38. Emödi Természettan és esill. földrajz	—	IV. polg.
49. Fillinger Állattan I. II.	—	I. II. polg.
40. Szécskay Növénytan I. II.	—	I. II. polg.
41. Rybár Vegytan és ásványtan	—	III. IV. polg.
42. Sebestyén Stetina J. Gazdaságtan	—	II. polg.

J) K i m u t a t á s

a tanítás eredményéről a folyó tanév végén.

J) **Ausweiss** über die diesjährigen Resultate des Unterrichts.

O s z t á l y	V i z s g á t t e t t ; G e p r ü f t w u r d e n ;										F ő s s e g		
	rendes tanulóink közül ordentl. Schüler					magántanulók közül Privatschüler							
	Kitűnő I.	jeles II.	jó III.	elégésges IV.	elégtelen V.	összesen	Kitűnő I.	jeles II.	jó III.	elégésges IV.		elégtelen V.	összesen
I. elemi fiu . . .	18	17	6	3	1	45	14	3	3	—	—	20	65
II. elemi fiu . . .	16	14	18	8	—	56	11	4	2	—	—	17	73
III. elemi fiu . . .	20	19	17	3	2	61	9	1	2	2	—	14	75
IV. elemi fiu . . .	14	17	27	5	6	69	3	1	1	—	—	5	74
összesen fiuk . . .	68	67	68	19	9	231	37	9	8	2	—	56	287
I. elemi leány . . .	20	5	3	4	0	32	8	2	1	—	—	11	43
II. elemi leány . . .	18	10	5	3	2	38	12	3	2	1	—	18	56
III. elemi leány . . .	17	9	12	4	2	44	8	2	1	—	—	11	55
IV. elemi leány . . .	15	19	14	3	1	52	7	—	1	1	—	9	61
összesen elemi nép- iskolai leány . . .	70	43	34	14	5	166	35	7	5	2	—	49	215
I. polgári leány . . .	9	32	27	9	7	84	1	—	1	—	—	2	86
II. polgári leány . . .	15	28	23	4	1	71	1	—	—	—	—	1	72
III. polgári leány . . .	10	25	25	7	3	70	1	—	—	—	—	1	71
IV. polgári leány . . .	17	20	18	10	—	65	1	—	—	1	—	2	67
összesen polgári iskola leány	51	105	93	30	11	290	4	—	1	1	—	6	296
Főösszeg	189	245	195	63	25	687	76	16	14	5	—	111	798

K) **A t a n u l ó k n é v s o r a.*)**

K) **Namensverzeichniss der Schüler.**

I. **fiú-osztály. — I. Knabenklasse.**

1. Bencsai Károly, 1894. Bp. ágh.	26. Ofner Lipót, 1893. Bp. izr.
2. Berkovits Oszkár, 1894. Bp. izr.	27. Pajor Ernő, 1894. Bp. ágh.
3. Bernstein László, 1894. Bp. izr.	28. Platschek Andor, 1894. Bp. izr.
4. Blockner György, 1894. Bp. izr.	29. Popper József, 1894. Szomes.izr.mt.
5. Budai Balázs, 1894. Bp. izr.	30. Radó Pál, 1894. Bp. izr.
6. Cifka József, 1894. Bp. r. k.	31. Reich Sándor, 1894. Bp. izr.
7. Faszler Lajos, 1894. Bp. izr.	32. Rényi Árpád, 1894. Eger, r. k.
8. Feistel István, 1894. Bp. ágh. tdm.	33. Róth Lajos, 1894. Bp. ágh.
9. Fellegi József, 1894. Bp. r. k.	34. Rottáridesz Ferencz, 1894. Bp. ágh. tdm.
10. Friedl Edgár, 1894. Bp. ágh.	35. Salzer Pál, 1894. Bp. ágh.
11. Fröhlich Vilmos, 1894. Bp. ágh.	36. Salzer Tibor, 1894. Bp. izr.
12. Hazucha Péter, 1894. Bp. ágh. tdm.	37. Schelken Oszkár, 1894. Bp. ágh. tdm.
13. Hennig Lajos, 1894. Bp. ágh. mh.	38. Schlichter György, 1894. ágh.
14. Hirschhorn Lajos, 1894. Bp. izr. kim.	39. Soltész Imre, 1894. Bp. izr.
15. Hollósi Jenő, 1894. Bp. izr.	40. Sommer Samu, 1894. Bp. izr.
16. Horváth István, 1894. Bp. ágh. tdm.	41. Stern Árpád, 1894. Bp. izr.
17. Kadelburger Lajos, 1894. Bp. izr.	42. Strem Andor, 1895. Bp. izr. kim.
18. Krebs Géza, 1894. Bp. ágh. tdm.	43. Szili Mátyás, 1894. Bp. izr. mt.
19. Kurucz József, 1894. Bp. r. k.	44. Szluka István, 1894. Bp. ágh. tdm.
20. Liebau Frigyes, 1894. Bp. ágh.	45. Sztójánovits Emil, 1894. Bp. gk.
21. Lippert Lajos, 1894. Bp. ágh.	46. Tychó Rezső, 1895. Bp. izr.
22. Loksa Imre, 1894. Bp. ágh.	47. Wanitsek Mihály, 1894. Bp. ágh. tdm.
23. Löwenstein Andor, 1894. Bp. izr.	48. Zirner Armand, 1894. Bp. izr.
24. Meitner Leó, 1894. Bp. izr. mt.	
25. Mühr Árpád, 1894. Bp. ágh.	

II-ik **fiú-osztály. — II. Knabenklasse.**

1. Asbóth Károly, 1893. Bp. ágh. tdm.	21. Groglott János, 1893. Bp. r. k.
2. Balázs Béla, 1893. Bp. izr.	22. Halász Ernő, 1893. Bp. ev. ref.
3. Baló Elemér, 1892. Bp. ev. ref.	23. Hollós Béla, 1894. Bp. izr.
4. Beierl József, 1893. Bp. ágh.	24. Horovitz Ernő, 1893. Bp. ágh.
5. Bencsai Kálmán, 1893. Bp. ágh.	25. Horváth Antal, 1893. Bp. r. k.
6. Bérczy Károly, 1893. Bp. r. k.	26. Kamarell Tivadar, 1893. Bp. ágh. tdm.
7. Bruckner Aladár, 1894. Petrozsény, ágh. tdm.	27. Karácsony Géza, 1893. Bécs, ev. ref.
8. Bruk Oszkár, 1894. Bp. izr. kim.	28. Kasper Pista, 1893. Bp. ágh.
9. Csajka Pál, 1893. Bp. ágh. tdm.	29. Keresztesi Ágost, 1892. Bp. ágh. tdm.
10. Cserneké Imre, 1893. Bp. rk.	30. Klein Gábor F, 1894. Bp. izr. kim.
11. Csentner József, 1893. Bp. ágh.	31. Klein Miklós, 1893. Bp. izr.
12. Dankovszky Jenő, 1893. Bp. rk. mt.	32. Klivényi Endre, 1898. Bp. r. k. mt.
13. Eschwege Lajos, 1893. Hamburg. izr.	33. Kovács Emil, 1893. N.-Károly, r. k.
14. Farkas Rezső, 1893. Bp. izr.	34. Krieg Frigyes, 1893. Bp. ágh. tdm.
15. Fellner Arthur, 1893. Bécs, izr.	35. Kuttu Károly, 1893. Bp. izr.
16. Fischer Károly, 1893. Bp. ágh.	36. Ledermann Simon, 1893. Bp. izr.
17. Fok Róbert, 1894. Bp. izr.	37. Lumitzer Sándor, 1893. Rév-Bér, ágh. tdm.
18. Gescheit Andor, 1893. Bp. izr. kim.	38. Mangold Béla, 1893. Bp. izr.
19. Glock Miklós, 1898. Bp. ágh. tdm.	39. Manhein Károly, 1893. Bp. izr.
20. Graf Lajos, 1893. Bp. ágh.	40. Mayer János, 1893. Bp. ev. ref.

*) **Rövidítések** : ágh. = ágh. hitvallás ; — ev. ref. = evangélikus református ; — r. k. = római katolikus ; — gk. = görög keleti ; — izr. = izraelita ; tdm = tandíjmentes ; — mt. = magántanuló ; — ki. = kilépett ; — mh. = meghalt.

41. Meitner Lipót, 1893. Bp. izr.
42. Muhr Kálmán, 1893. Bp. ágh.
43. Petri Gyula, 1892. Bp. ágh.
44. Popper Andor, 1893. Bp. izr.
45. Radó Tibor, 1893. Siófok, izr.
46. Ráth Géza, 1893. Bp. ágh. tdm.
47. Roykó Béla, 1893. Bp. ágh. tdm.
48. Somogyi Lajos, 1892. Bp. ágh. tdm.
49. Steiner Pál, 1893. Bp. izr.
50. Strem János, 1893. Bp. izr.

51. Szántó Jenő, 1893. Bp. ágh.
52. Szávoszt György, 1893. Bp. ágh.
53. Szimon Viktor, 1892. Bp. r. k.
54. Topits Alajos, 1894. Bp. r. k.
55. Vécsey Leó, 1893. Bp. ágh.
56. Weinberger József, 1893. Bp. izr.
57. Wellis Guido, 1893. Bp. izr.
58. Wertheimer Oszkár, 1894. Bp. izr.
59. Ziegler Tibor, 1893. Bp. izr.

III-ik fiú-osztály. — III. Knabenklasse

1. Altheim Károly, 1892. Bp. ágh. tdm.
2. Balog Ernő, 1892. Bp. izr.
3. Baron Andor, 1892. Bp. izr.
4. Bauer Jenő, 1892. Bp. izr.
5. Baumgarten Andor, 1892. Bp. izr.
6. Baumwald Géza, 1892. Bp. izr.
7. Beck Lehel, 1891. Belgrád, izr.
8. Bednár Ferencz, 1891. Bp. ágh. tdm.
9. Berák Pál, 1892. Aszód, ágh. tdm.
10. Doctor Raoul, 1891. Bp. izr.
11. Dengyel György, 1892. Bp. ágh.
12. Dezső György, 1892. Bp. izr.
13. Engel Tibor, 1892. Bp. izr.
14. Fehérvári Aladár, 1893. Bp. izr.
15. Fisch Rezső, 1891. Bp. ágh.
16. Fischer Aladár, 1891. Bp. ágh. tdm.
17. Glüek Frigyes, 1893. Bp. ágh.
18. Hellebronth Antal, 1892. Bp. r. k.
19. Hirschfeld Imre, 1892. Bp. izr.
20. Hennel János, 1892. Gölniezbánya, ágh.
21. Hertko Andor, 1892. Bp. ágh.
22. Jablánczy Ervin, 1893. Bács, r. k.
23. Karácsosny László, 1892. Bécs, ev. ref.
24. Kelemen Rikárd, 1892. Bp. izr.
25. Keszits Károly, 1891. Bp. r. k.
26. Klein István, 1892. Bp. izr. kim.
27. Kraul Lajos, 1892. Bp. r. k.
28. Kraus Ottó, 1892. Bécs, izr.
29. Krauth Jenő, 1892. Bp. izr.
30. Kullmann László, 1893. Bp. ágh.
31. Lantos László, 1892. Bp. izr.
32. Lübke János, 1892. Bp. ágh.
33. Mandel Aladár, 1892. Bp. ágh.

34. Mauks Ferencz, 1892. Bp. ágh. tdm.
35. Menner Sándor, 1893. Bp. ágh.
36. Muhr József, 1892. Bp. ágh.
37. Müller Jenő, 1892. r. k.
38. Obstgarten Alfréd, 1891. Malaczka, ágh.
39. Österreicher Pál, 1892. Bp. izr.
40. Pajor Aladár, 1891. Bp. ágh.
41. Patz József, 1892. Bp. ágh.
42. Pétermann János, 1891. Mórág, ágh. tdm.
43. Ráth Zoltán, 1892. Bp. ágh. tdm.
44. Reich Imre, 1892. Bp. izr.
45. Reich Frigyes, 1892. Bp. izr.
46. Reinitz Lajos, 1882. Sp. izr.
47. Reis Ernő, 1892. Bp. izr.
48. Roth Béla, 1892. Bp. ágh. tdm.
49. Roth Iván, 1892. Bp. izr.
50. Rosenberg Pál, 1892. Bp. izr.
51. Sacher Béla, 1892. Bp. izr. kim.
52. Schanzer Pál, 1892. Bp. izr.
53. Scheidl Béla, 1892. Bp. ágh. mh.
54. Schmidt Gusztáv, 1892. Bp. ágh. tdm.
55. Seidl Ödön, 1892. Bp. ágh.
56. Stern Frigyes, 1892. Bp. izr.
57. Stern Leó, 1892. Bp. izr.
58. Stern Sándor, 1892. Bécs, izr.
59. Szontagh György, 1892. Bp. ágh.
60. Tauszig Róbert, 1892. Bp. izr.
61. Telléry Isstván, 1891. Delly, ágh.
62. Terényi György, 1892. Bp. izr.
63. Turesányi Hugó, 1892. Bp. ágh. tdm.
64. Vámosy Loránt, 1892. Bp. ev. ref.

IV. fiú-osztály. — IV. Knabenklasse.

1. Altlechnet István, 1891 Bp. r. k.
2. Amar Lieco, 1891. Bp. izr.
3. Bárány Pál, 1891 Bp. ágh. tdm.
4. Baumgarten Mihály, 1891. Bp. izr.
5. Baumann Ezra, 1892. Siga (Amerika), izr. kim.
6. Bergl László, 1890. Vadkert, izr.
7. Binder Agost, 1891. Bp. ágh.
8. Blau József, 1891. Bp. izr.
9. Bleissner Agost, 1890. Bp. ágh.
10. Brachfeld József, 1891. Bp. izr.
11. Cserneký István, 1891. Bp. r. k.
12. Dezső István, 1891. Bp. izr.
13. Dirner György, 1891. Bp. ágh.
14. Farkas Manó, 1891. Bp. izr.
15. Fassler Emil, 1891. Bp. izr.
16. Fehérvári Hugó, 1891. Bp. izr.
17. Feistel Ede, 1891. Bp. ágh. tdm.
18. Fehér Árpád, 1890. Bp. ágh.
19. Fischer Géza, 1891. Bp. izr.
20. Fränkel Pál, 1892. P.-Sóstó, izr.
21. Friedrich Loránt, 1891. Bp. ágh.
22. Früstük János, 1891. Bp. ágh.
23. Fürth Emil, 1891 Bp. izr.
24. Gerstenberger János. 1891. Bp. ágh.
25. Glock Imre, 1890. Bp. ágh. tdm.
26. Goldberger Zsigmond, 1892. Bp. izr.
27. Goldmann Pál, 1892. Bp. izr.
28. Haberern György, 1892. Bp. ágh.
29. Hampl Lajos, 1891 Bp. r. k.
30. Hertkó Frigyes, 1891. Bp. ágh.
31. Hirschfeld Sándor, 1890. Bp. izr.
32. Jankovics Elemér. 1890. Bp. ágh. tdm.
33. Járitz Andor, 1891. Bp. r. k.
34. Kelényi József, 1892. Bp. r. k.
35. Kéler Dénes, 1890. Bp. ágh.
36. Kirnbauer Alajos, 1891. Bp. ágh. tdm.
37. Klein Arthur, 1891. Bp. izr.
38. Kohn Lipót, 1890. Bp. izr.
39. Kölbl Frigyes, 1891. Bp. r. k.
40. Kollár Sándor, 1881. Szendrő, ev. ref.
41. Koós Imre, 1891. Bp. ágh.
42. Ligeti Kornél, 1891. Bp. izr.
43. Lumnitzer Károly, 1890. Révbér, ágh. tdm.
44. Mayer József, 1891. Bp. ev. ref.
45. Metzger Károly, 1891. Bp. r. k.
46. Milosavljevics Spasoje, 1889. Bp. gör. kel.
47. Oesterreicher Sándor, 1891. Bp. izr.
48. Palásti Mihály, 1890. Bp. ágh. tdm.
49. Paltzarik Géza, 1891. Ujpest, ágh. tdm.
50. Paulini Alfréd, 1891. Bp. ágh.
51. Peschka Endre, 1881. Pálóc, r. k.
52. Sántha Árpád, 1891. Nagy-Sármás, r. k.
53. Schneider Frigyes, 1890. Bp. ágh.
54. Schreyer Vilmos, 1891. Bp. izr. mh.
55. Schultz József 1891. Bp. ágh.
56. Siroky Károly, 1890. Bp. ágh. tdm. kim.
57. Sommer Dezső, 1891. Bp. izr.
58. Szilárd Tivadar, 1891 Bp. izr.
59. Szirányi István, 1891. Bp. ágh. tdm.
60. Tschödl Pál, 1891, Bp. r. k.
61. Ulbrich Gyula, 1891. Bp. ágh. tdm.
62. Wack Géza, 1891. Bp. ágh.
63. Wanicsek László, 1891. Bp. ágh. tdm.
64. Weinwurm Vilmos. 1890. Bp. r. k.
65. Weisz György, 1891. Bp. izr.
66. Weisz Jenő, 1891. Bp. izr.
67. Weisz Sándor, 1891. Bp. izr.
68. Werkner Albert, 1891. Bp. izr.
69. Woboril Károly, 1881. Bp. ágh. tdm.
70. Wolf Frigyes, 1891. Bp. izr.
71. Wurtzler Viktor, 1891. Bp. ágh. tdm.
72. Zurányi Gyula, 1891. Bp. ágh.

I. elemi leányosztály. — I. Mädchenklasse.

1. Bellovits Teréz, 1894. Bp. r. k. tdm.	17. Kölbl Lujza, 1894. Bp. r. k.
2. Braun Regina, 1894. Pécs, izr.	18. Lütze Elza, 1894. Bp. ágh. tdm.
3. Braun René, 1894. Bp. izr.	19. Mazarek Ilona, 1894. Bp. ágh. tdm.
4. Brett Margit, 1894. Bp. izr. mt.	20. Müller Erzs. 1894. Bp. ágh.
5. Bruckner Anna, 1894. Bp. izr.	21. Pétermann Erzs. 1894. Bp. ágh. tdm.
6. Dengyel Mari, 1894. Bp. r. k.	22. Re'sz Hilda, 1893. Bp. izr.
7. Gaszt Olga, 1894. Bp. ágh.	23. Reisz Ilona, 1894. Bp. izr.
8. Gottschall Mari, 1892. Kis-Harta, ágh. tdm.	24. Binger Lili, 1894. Bp. izr.
9. Herko Anna, 1894. Bp. ágh.	25. Schletter Gizi, 1894. Bp. r. k.
10. Hermann Mariska, 1894. Bp. izr.	26. Stern Frida, 1894. Bp. izr.
11. Hittrich Adél, 1894. Bp. ágh. tdm.	27. Szirányi Piroška, 1894. Bp. ágh.
12. Hromy Berta, 1894. Bp. ágh.	28. Takács Mariska. 1894. Bp. ágh. tdm.
13. Jaritz Hilda, 1894. Bp. r. k.	29. Vecsey Erzsike, 1894. Bp. ágh.
14. Kirnbauer Erzsike, 1894. Bp. ágh. tdm.	30. Waltersdorfer Jolánka, 1894. Bp. ágh.
15. Kohn Szerén, 1894. Bp. izr.	31. Weinberger Aranka, 1894. Bp. izr.
16. Kormos Alice, 1894. Bp. izr.	32. Zuppinger Margit. 1894. Bp. ágh.

II. elemi leányosztály. — II. Mädchenklasse.

1. Amár Remée. 1892. Bp. izr.	21. Mangold Ilonka, 1892. Bp. r. k.
2. Arseniewits Irma, 1892. g. kel.	22. Mautner Mariska, 1893. Bp. r. k.
3. Beer Sarolta, 1893. Bécs, ágh.	23. Meitner Adrienne 1892. Bp. izr. mt.
4. Breitner Szerén. 1892. Bp. izr.	24. Mohr Erzs. 1893. Bp. izr.
5. Bruck Irms, 1893. Bp. izr. kim.	25. Perlmutter Jolán, 1892. Bp. izr.
6. Csányi Zsuzsanna, 1893. Lip'ó-Tarnóc, ágh. tdm.	26. Platschek Gizella, 1892. Bp. izr.
7. Delbek Etelka, 1893. Bp. ágh. tdm.	27. Podvinecz Erzsike, 1892. Bp. izr.
8. E'kán Klára, 1893. Bp. izr.	28. Reichenfeld Vilma, 1893. Bp. izr.
9. Feistel Ilonka, 1893. Bp. ágh. tdm.	29. Reiner Olga, 1893. Bp.
10. Fischer Ilonka, 1893. Erzsébetfalva, izr.	30. Reiner Stella, 1892. Bp.
11. Fredell Irén, 1893. Rákos-Palota, ágh.	31. Roth Olga, 1894. Bp. izr.
12. Friedman Vilma, 1892. Bp. izr.	32. Rudy Elza, 1892. Lu-sin-Grande, r. k.
13. Goldberger Jolán, 1894. Bp. izr.	33. Sz n'györgyi Erna, 1893. Bp. ágh. kim.
14. Hajcsy Rózsika, 1893. Bp. ágh.	34. Schober Anna, 1892. Bp. r. k. kim.
15. Hirschhorn Anna, 1893. Bp. izr.	35. Scholtz Ilonka, 1892. Bp. ágh. tdm.
16. Hrubán Margit 1893. Bp. ágh. tdm.	36. Schwertner Mathild, 1892. Bp. ágh.
17. Jaritz Józsika, 1893. Bp. r. k.	37. Simon Margit, 1893. Bp. ágh. tdm.
18. Juretzky Ilona 1893. Bp. ágh.	38. Szávoszt Ilma, 1893. Bp. ágh.
19. Kovács Ella, 1893. Bp. izr.	39. Takács Mariska, 1893. Bp. ref.
20. Luzny Biela, 1891. Brünn, r. k. kim.	40. Ungár Gizella, 1892. Bp. izr.
	41. Weiwurm Emma, 1893. Bp. r. k.
	42. Zigmöndy Juliska, 1893. Bp. ágh.

III. leányosztály. — III. Mädchenklasse.

1. Bártfai Ilona, 1890. Bp. ágh. tdm. 2. Benyovits Éva, 1892. Bp. izr. 3. Binder Gizella, 1892. Bp. ágh. 4. Breitner Margit, 1892. Bp. izr. 5. Barvas Stefánia, 1892. Bp. r. k. 6. Delbeck Magda, 1893. Bp. ágh. tdm. 7. Dorits Ludmilla, 1891. Bp. r. k. 8. Drozda Miczi, 1890. Bp. ev. ref. 9. Emericzy Kamilla, 1890. Ménhard, ágh. 10. Engel Renée, 1892. Bp. izr. 11. Faragó Böske, 1892. Bp. ágh. 12. Faszler Aranka, 1892. Bp. ágh. 13. Fellner Olga, 1891. Bécs. izr. kim. 14. Földiák Boriska, 1891. Bp. izr. 15. Friedman Margit, 1892. Bp. izr. 16. Gallia Frida, 1892. Bp. izr. mt. 17. Goldberger Margit, 1893. Bp. izr. 18. Hoffmann Irén, 1892. Bp. izr. 19. Hollós Margit, 1893. Bp. izr. 20. Kaszanitzky Lenke, 1892. Bp. ágh. 21. Lepter Aranka, 1892. Bp. ágh. 22. Mangold Margit, 1890. Bp. r. k. 23. Maricsék Jolán, 1892. Bp. ágh. tdm. 24. Mautner Lili, 1892. Bp. izr. 25. Meitner Lenke, 1892. Bp. izr.	26. Moser Irma. 1892. Bp. ágh. 27. Naszády Erzsi, 1892. Bp. ágh. 28. Paulusz Gertrud, 1891. Teschen, ágh. tdm. 29. Préger Edith, 1892. Bp. izr. 30. Radó Emmi, 1892. Bp. izr. 31. Salezer Ella, 1892. Bp. izr. 32. Schneider Margit, 1892. Bp. ágh. tdm. 33. Simon Irma, 1891. Bp. ágh. tdm. 34. Sommer Erzsi, 1892. Bp. izr. 35. Stern Margit, 1892. Bp. izr. 36. Strem Annus, 1892. Bp. izr. kim. 37. Szili Erzsi, 1892. Bp. izr. mt. 38. Takács Emma, 1891. Bp. ágk. tdm. 39. Takács Mariska, 1891. Bp. ágh. 40. Tsuk Jolán, 1892. Bp. izr. 41. Urai Irén, 1892. Bp. izr. 42. Védei Jolán, 1892. Bp. izr. 43. Walkó Irén, 1891. Bp. ágh. 44. Weil Viola, 1891. Bp. izr. 45. Weisz Valeria, 1892. Bp. izr. 46. Wieland Vilma, 1891. Bp. ágh. 47. Wolfinger Klára. 1892. Bp. izr. kim. 48. Zmeskál Paula, 1890. Bp. ágh. tdm. kim.

IV. leányosztály. — IV. Mädchenklasse.

1. Beer Frida, 1891. Bécs, ágh. 2. Berger Lujza, 1889. Bécs, ágh. 3. Berkovits Olga, 1891. Bp. izr. 4. Bleissner Emilia, 1891. Bp. 5. Blau Juliska, 1890. Bp. izr. 6. Blum Stefánia, 1891. Bp. mt. 7. Burose Ilse, 1890. Halle, ágh. 8. Diamant Paula, 1891. Bp. izr. mt. 9. Dudás Mariska, 1889. Magyar-Szent-Márton, r. k. 10. Dudik Erzsi, 1891. Bp. ágh. 11. Fischer Lili, 1890. Bp. ágh. 12. Gescheit Margit, 1891. Bp. izr. 13. Glasner Irén, 1891. Bp. izr. 14. Grübel Mariska, 1890. Bp. ágh. 15. Guttmann Olga, 1891. Bp. izr. 16. Hermann Márta, 1891. Zólyom ágh. tdm. 17. Jankovits Stefánia, 1891. Bp. ágh. tdm. 18. Jureczky Emma 1891. Bp. ágh. 19. Jurenák, Gizella, 1890. Tisza-Nagyrev, ágh. 20. Kálai Sarolta, 1891. Bp. izr. 21. Lichy Elvira, 1890. Bp. ágh. tdm. 22. Lippner Margit, 1891. Bp. izr. 23. Lötter Elza, 1891. Bp. ágh. kim. 24. Mumme Irén, 1889. Bp. r. k. 25. Müller Mariska, 1891. Bp. ágh. 26. Neumann Alice, 1891. Bp. izr.	27. Nuofer Margit, 1889. Bp. ágh. tdm. 28. Paris Vilma, 1890. Bp. ágh. 29. Paulusz Lujza, 1888. Teschen, ágh. tdm. 30. Podvínecz Margit. 1890. Kassa, izr. 31. Pool Vilma, 1890. Bp. ágh. 32. Popper Erzsi, 1890. Bp. izr. 33. Reisz Adél, 1890. Bp. izr. 34. Rosenberg Emma 1891. Bp. izr. 35. Boda Mária, 1890. Nachitz, r. k. 36. Rudy Gizella, 1889. Bécs. r. k. 37. Salzer Mária, 1891. Bp. ágh. 38. Schmidt Erzsike, 1891. Bp. r. k. 39. Schoditsch Ilona, 1889. Bp. ágh. 40. Scholtz Aranka, 1891. Bp. ágh. tdm. 41. Seidl Emma, 1891. Bp. ev. ref. 42. Somogyi Anna, 1889. Bp. ágh. tdm. 43. Strom Ilona. 1891. Bp. izr. 44. Szabó Juliska, 1891. Orosháza, ágh. 45. Szabolcsi Erzsi, 1891. Bp. izr. 46. Szántó Irén, 1891. Bp. ágh. 47. Tirser Karolin, 1891. Bp. ágh. 48. Unger Olga. 1890. Bp. izr. 49. Vargay Krisztina, 1890. Arad, r. k. 50. Weinberger Irén, 1890. Bp. izr. 51. Weinberger Margit, 1891. Bp. iyr. 52. Weinreb Blanka, 1891. Bp. izr. 53. Wessel Elza, 1888. Ruma, ágh. 54. Würsching Elza, 1890. Bp. ágh. tdm.

Polgári leányiskola.

Mädchen-Bürgerschule.

I. polgári leányosztály. — I. Bürger Mädchenklasse.

1. Adler Szerén, 1890. Haraszti, izr.
2. Almási Aranka, 1890. Bp. izr.
3. Altheim Margit, 1889. Bp. ágh. tdm.
4. Arkay Dalma, 1890. Arad, r. k. kim.
5. Bárány Irma, 1890. Bp. ágh. tdm.
6. Bárány Róza, 1889. Bp. ágh. tdm.
7. Baron Erzsi, 1890. Bp. i r.
8. Bauer Elza, 1890. Arad, izr.
9. Baumwald Mariska, 1890. Bp. izr.
10. Bergerhof Irma, 1889. Bp. ágh.
11. Bittlingmayer Paula, 1890. Bp. ágh. tdm.
12. Dályai Róza, 1887. Bp. ágh.
13. Dengyel Katicza, 1888. Bp. r. k.
14. Dübél Hilda, 1891. Bécs, ágh.
15. Eisler Alice, 1890. Bp. izr.
16. Elischer Hilda, 1890. Bécs, ágh.
17. Emeritz Jolán, 1890. Pozsony, ágh.
18. Engel Ella, 1888. Bp. izr.
19. Engel Kamilla, 1889. Bp. izr.
20. Erdélyi Ella, 1890. Bp. izr.
21. Farkas Erzsébet, 1890 Bp. ágh. tdm.
22. Farkas Erzsi, 1890. Bp. izr. kim.
23. Fisch Henrietta, 1888. Bp. ágh.
24. Fischer Jolán, 1890 Bp. izr.
25. Frankl Olga, 1888. Bécs, izr.
26. Frankl Zsófia, 1890 Bécs, izr.
27. Gattein Irén, 1889. Bp. izr.
28. Gelb Ilona, 1890. Bp. izr.
29. Grünzweig Margit, 1891. Bp. izr.
30. Hecht Erzsi, 1890. Bp. izr.
31. Horváth Anna, 1890, Bp. r. k.
32. Hráskó Irén, 1887. Kispest, ágh.
33. Janisch Irén, 1890. Bp. ágh.
34. Kadelburger Olga, 1889. Bp. izr.
35. Kaiblinger Anna, 1889. Bp. ágh. tdm.
36. Kalledey Margit, 1890. Bp. izr.
37. Kammer Irma, 1890. Gablonez, izr.
38. Keresztesi Viktória, 1888. Bp. ágh. tdm.
39. Klampfer Erzsi, 1889. Bp. ágh.
40. Kohn Hilda, 1889. Bp. izr.
41. Kovács Karolin, 1888. Nagypirics, ágh. tdm. kim.
42. Krausz Erzsi, 1889, Bp. izr.
43. Legányi Ilonka, 1890, Bp. ágh.
44. Lepter Ilonka, 1890. Bp. ágh.
45. Lévai Irén, 1890. Bp. izr.
46. Lay Elvira, 1887. Bp. ágh. tdm. kim.
47. Márkus Irén, 1891. Bp. izr.
48. Mayer Margit, 1890. Bp. r. k.
49. Messinger Ilona, 1880. Bp. izr.
50. Moskovitz Margit, 1890. Bp. izr.
51. Mösler Mariska, 1887. Szászrégen, ágh. tdm.
52. Mücke Elfrida, 1889. Osnabrück, ágh.
53. Müller Ilona, 1890. Bp. r. k.
54. Nagel Lili, 1890. Bp. izr.
55. Nagelbach Paula, 1889. Bp. ágh.
56. Nagy Juliska, 1891 Bp. izr.
57. Nagy Margit, 1890. Bp. ágh. tdm.
58. Neumann Alice, 1889. Bp. izr.
59. Neumann Elza, 1890. Bp. izr.
60. Neumann Teréz, 1889. Giebichenstein ágh. tdm.
61. Obstgarten Paula, 1889. Szeged, ágh.
62. Öschliger Ilona, 1890 Bp. ágh. tdm.
63. Österreicher Etelka, 1890. Bp. izr.
64. Paulusz Emilia, 1889. Teschen, ágh. tdm.
65. Ránosztaj Julia, 1887. Nagyfalva, ágh. tdm.
66. Reisz Gizella, 1890. Bp. izr.
67. Riha Ilona, 1890. Bp. ágh. tdm.
68. Rosenberg Erna, 1890. Bp. izr.
69. Roth Edith, 1890. Nagyvárad, izr.
70. Salezer Erna, 1887. Bp. izr.
71. Schaff Karolin 1888. Nisch, ágh. tdm.
72. Schmitt Elza. 1888. Bp. ágh.
73. Schwertner Margit, 1889. Bp. ágh.
74. Sommer Aranka, 1889. Bp. izr.
75. Steiner Piroška, 1888. Bp. ágh. tdm.
76. Stettner Margit, 1890. Bp. izr.
77. Stern Lili, 1890. Bp. izr.
78. Stern Melánia, 1890. Bp. izr.
79. Such Etel, 1888. B.-Csaba, ágh. tdm.
80. Szaufnauer Irma, 1889. Bp. ágh.
81. Tausig Margit, 1891 Bp. izr.
82. Tycho Margit, 1890. Bp. izr.
83. Vlassits Olga, 1889. Maros-Vásárhely, ev. ref.
84. Wack Margit, 1890. Bp. ágh.
85. Wachtel Elza, 1889. izr.
86. Weiler Irma, 1889. Bp. ágh. tdm.
87. Weinrich Anna. 1888. Medgyes, ágh. tdm.
88. Zechmeister Anna, 1890. Bp. r. k.

II. polgári leányosztály. — II. Bürger-Mädchenklasse.

1. Achs Rózsa, 1889. Bp. ágh. 2. Bagyinka Ilona, 1889. Szeged, ágh. 3. Berger Antonia, 1889. Ujvidék izr. kim. 4. Brunner Margit, 1890. Bpest, ágh. 5. Brunner Vilma, 1889. Bp. ágh. 6. Burgert Anna, 1887. Bp. ágh. tdm. 7. Constantin Natália, 1889. Pozsony, ágh. 8. Cserneky Irén, 1889. Bp. ágh. 9. Dobosy Karolin, 1887. Köveskállya, ágh. tdm. 10. Elkán Irén, 1889. Bp. izr. 11. Eölinger Rózsa, 1888. Bp. izr. 12. Endreffy Erzsi, 1889. Felső-Szeli ágh. tdm. 13. Endreffy Eugenia, 1889. Felső-Szeli, ágh. tdm. 14. Faragó Margit, 1890. Bp. ágh. 15. Fenyves Margit, 1887. Hodos, ágh. tdm. 16. Fischer Evelin, 1889. Baja, izr. 17. Fischer Margit, 1888. Bp. izr. 18. Fleck Ilona, 1888. Bp. ágh. 19. Fröes Katalin, 1888. Bp. ágh. 20. Freud Gizella, 1889. Bp. ágh. 21. Fuchs Erzsi, 1889. Bp. izr. 22. Gelb Frida, 1887. Ublya, izr. 23. Glaser Frida, 1889. Bp. izr. 24. Gold Blanka, 1888. Kassa, izr. 25. Greisinger Gizella, 1888. Bp. ágh. tdm. 26. Hamburger Rózsa, 1889. Bp. izr. kim. 27. Hautzinger Ilona, 1889. Lébeny, ágh. 28. Holstein Sarolta, 1889. Bp. izr. 29. Horner Elvira, 1890. Bp. izr. 30. Karchesz Gizella, 1888. Nagy-Jóka, ágh. 31. Károlyi Gizella, 1888. Bp. ágh. tdm. 32. Kaufmann Irén, 1889. Bp. izr. 33. Klivényi Erzsi, 1889. Bp. rk. mt. 34. Koleszár Irma, 1889. Bp. ágh. 35. Koricsánszky Etel, 1888. Bp. ágh. tdm.	36. Koritsánszky Irén, 1889. Bp. ágh. 37. Krakauer Karolin, 1889. Bp. izr. 38. Kund Olga, 1888. Dunakeszi, ágh. 39. Kupfer Renée, 1889. Bp. izr. 40. Láng Erzsi, 1889. Bp. izr. 41. Lányi Gizella, 1889. Bp. izr. 42. Litzmann Lili, 1889. Bp. izr. 43. Lukács Stefánia, 1889. Bécs, izr. 44. Lüders Ilona, 1888. Bp. ágh. 45. Mautner Gizella, 1889. Bp. izr. 46. Múnczer Piroska, 1889. Bp. izr. 47. Neprás Anna, 1889. Bp. ágh. tdm. 48. Oblath Ilona, 1888. Bp. izr. 49. Posszert Emma, 1888. Bp. rk. 50. Preis Irén, 1889. Bp. ágh. 51. Reidner Anna, 1889. Bp. ágh. tdm. 52. Richon Eleonóra, 1887. Pusztá-Földemes ágh. 53. Rohát Margit, 1887. Bp. ágh. tdm. 54. Rosenberg Dóra, 1888. Bp. izr. 55. Roth Alice, 1888. Bp. izr. 56. Schulz Etelka, 1889. Temesvár, ágh. tdm. 57. Skrada Zsuzsánna, 1888. Pilis, ágh. 58. Steiner Ilona, 1889. Bp. izr. 59. Steinmann Stefi, 1889. Bécs, izr. 60. Stratzinger Ilona, 1889. Bécs, izr. 61. Sturm Renée, 1889. Bp. izr. 62. Szafka Sarolta, 1888. Bp. ágh. 63. Szentgyörgyi Edith, 1889. Losoncz, 64. Szirányi Jolán, 1888. Erzsébetfalva, ágh. tdm. 65. Szloboda Edith, 1888. Sándorháza, 66. Teasdale Adorka, 1889. Bp. ágh. 67. Urbán Magda, 1889. Bp. izr. 68. Varga Jolán, 1888. Orosháza, ágh. tdm. 69. Vécsey Margit, 1889. Bp. ágh. 70. Weil Edith, 1889. Bp. izr. 71. Weinberger Irén, 1888. Bp. 72. Zirner Lili, 1889. Bp. izr.

III. polgári leányosztály. — III. Bürger Mädchenklasse.

1. Achs Irén, 1887. Bp. ágh. 2. Bäck Erzsébet, 1887. Bp. izr. 3. Balogh Irén, 1887. Bp. ágh. 4. Báron Miczi, 1889. Bp. izr. 5. Bittlingmayer Mariska, 1887. Bp. ágh. tdm. 6. Bretschneider Lenke, 1888. Bp. izr. 7. Constantin Milicza, 1888. Pozsony, ágh. 8. Endreffy Vilma, 1887. Domony, ágh. tdm. 9. Engel Elza, Bp. izr. 10. Fabricius Edit, 1888. Bp. r. k.	11. Farkas Ilona, 1888. Bp. ágh. tdm. 12. Fecht Elza, 1888. Bp. ágh. 13. Fejér Margit, 1888. Bp. izr. 14. Gerő Gizella, 1888. Bp. izr. 15. Gömöry Irén, 1888. Bp. ágh. 16. Groszmann Aranka, 1886. Bp. izr. 17. Guttmann Margit, 1888. Bp. izr. 18. Halász Margit, 1888. N.-Kőrös, ev.ref. 19. Hecht Lenke, 1887. Bp. izr. 20. Hollub Ágosta, 1888. Budafok, r. k. 21. Horváth Jerta, 1887. Bp. ágh. 22. Husz Gizella, 1886. Bp. ágh. tdm. 23. Kaszaniczky Éva, 1888. Bp. ágh. tdm.

- 24 Kaufmann Ilonn, 1888. Bp. izr.
25. Kirehknopf Mariska, 1887. Bp. ágh.
26. Kiss Etelka, 1888. Bp. ágh.
27. Klein Berta, 1887. Krompach. ágh. tdm.
28. Klein Magda, 1889. Bp. izr.
29. Klein Stefánia, 1888. Bp. izr.
30. Kölbl Berta, 1888. Bp. r. k.
31. Koob Margit, 1887. Bp. ágh.
32. Koppstein Rózsa, 1888. Siófok, izr.
33. Kossin Matild, 1888. Moholy, ev. ref.
34. Kriegler Paula, 1888. Bp. izr.
35. Kutlik Irén, 1888. Glozsán, ágh. tdm.
36. Legányi Ida, 1888. Bp. ágh.
37. Lévai Ilona, 1888. Bp. izr.
38. Loschitz Juliska, 1888. Bp. izr.
39. Mautner Böske, 1888. Bp. izr.
40. Mayer Margit, 1886. Bp. ágh.
41. Milhofer Margit, 1888. Bécs, izr.
42. Mintz Stella, 1888. Bp. izr.
43. Molnár Edit, 1886. Bp. ev. ref.
44. Molnár Margit, 1888. Bp. ev. ref.
45. Moser Erzsébet, 1888. Bp. ágh.
46. Nagy Ilona, 1889. Bp. izr.
47. Paksy Jolán, 1887. Bp. ev. ref.
48. Pollák Gizella, 1888. Bp. izr.

49. Pollák Margit, 1888. Bp. izr.
50. Preisz Gizella, 1887. Bp. ágh.
51. Rákosi Aranka, 1887. Bp. izr.
52. Rosenberg Paula, 1888. Bp. izr.
53. Sárkány Böske, 1888. Bp. izr.
54. Schenk Margit, 1886. Félégyháza, ev. ref.
55. Schleifer Elza, 1888. Bp. izr.
56. Schneider Emma, 1888. Bp. ágh. tdm.
57. Schneider Francziska, 1888. Bp. ágh.
58. Schön Margit, 1888. Bp. izr.
59. Schulek Irén, 1888. Bp. ágh.
60. Schwarz Stefánia, 1888. Bp. izr.
61. Soltész Emma, 1887. Bécs, ágh. tdm.
62. Stadler Kamilla, 1888. Bp. izr.
63. Strasser Margit, 1888. Bécs, ágh.
64. Szirányi Viola, 1886. Bp. ágh. kim.
65. Taussig Hermir, 1889. Bp. izr.
66. Textoris Elza, 1888. Bp. ágh. kim.
67. Urai Aranka, 1888. Bp. izr.
68. Valenczei Edit, 1888. Bp. ágh.
69. Walka Margit, 1887. Bp. ágh.
70. Weiler Jolán, 1887. Bp. ágh. tdm.
71. Weinberger Margit, 1888. Baja, izr.
72. Weiss Stefánia, 1888. Bp. izr.

IV. polg. leányosztály. — IV. Bürger-Mädchenklasse.

1. Abarbanell Frida, 1887. Bp. izr.
2. Albert Erzsébet, 1886. Szamosujvár, unit.
3. Baján Matild, 1885. Bp. ágh.
4. Balogh Emma, 1887. Bp. r. k.
5. Báthory Ilona, 1887. Bp. r. k. mt.
6. Bächer Olga, 1887. Bp. izr.
7. Biró Ilona, 1887. Pusztá-Kengyel, izr.
8. Blockner Vilma, 1888. Bp. izr. mt.
9. Bretz Ilona, 1887. Fék, ágh.
10. Conrad Margit, 1887. Serajevo, ágh. tdm.
11. Constantin Vilma, 1885. Pozsony, ágh.
12. Dübél Kára, 1886. Bécs, ágh.
13. Ellinger Ilona, 1887. Bp. izr.
14. Fiedler Irén, 1886. Bp. ágh.
15. Fisch Blanka, 1886. Bécs, izr.
16. Fischer Sarolta, 1887. Bp. ágh.
17. Friedmann Ilona, 1887. Bp. izr.
18. Garay Jolán, 1884. Rozsnyó, ágh. tdm.
19. Gerzso Hilda, 1886. Selmeczbánya, ágh.
20. Glock Erzsébet, 1885. Bp. tdm.
21. Goldner Gizella, 1885. Haraszt, izr.
22. Gólián Klára, 1887. Tiszolc, ágh.
23. Gregersen Astrid, 1887. Bp. ágh.
24. Hermann Ludmilla, 1887. Zólyomágh.
25. Horváth Jolán, 1887. Bp. r. k.
26. Irgang Viktória, 1887. Bp. ágh. tdm.
27. James Erzsébet, 1885. Bukarest, ev. ref.
28. Janisch Katalin, 1886. Bp. ágh.
29. Keresztesi Irén, 1884. Bp. ágh. tdm.
30. Klein Aranka, 1886. Bp. izr. mt.
31. Klein Lili, 1888. Bp. izr.
32. Klivényi Etelka, 1887. Bp. r. k.
33. Kohn Luiza, 1886. Bp. izr.

34. Kontor Ilona, 1886. Bp. ágh. tdm.
35. Kószegi Irma, 1887. Bécs, izr.
36. Krebs Anna, 1886. Bp. ágh. tdm.
37. Leszlényi Anna, 1887. Győr, izr.
38. Ligeti Mariska, 1887. Bp. izr.
39. Löwenfeld Blanka, 1887. Bp. izr.
40. Mandl Rózsa, 1886. Bp. izr.
41. Márkus Erzsébet, 1887. Bp. izr.
42. Messinger Elza, 1886. Bp. izr.
43. Mezey Margit, 1887. Dévabánya, izr.
44. Müller Ágosta, 1887. Bp. ev. ref.
45. Némethy Aranka, 1886. Bp. ágh. tdm.
46. Oberländer Berta, 1886. Bp. ágh. tdm.
47. Pammer Margit, 1886. Likóc-pusztá, ágh. tdm.
48. Ranschburg Frida, 1886. Bp. izr.
49. Rayszky Emma, 1887. Bp. ágh.
50. Reidner Ágosta, 1887. Bp. ágh. tdm.
51. Rodowicz Ilona, 1887. Bp. ágh.
52. Rodowicz Sarolta, 1887. Bp. ágh.
53. Rudnay Margit, 1886. Beje, ágh. tdm.
54. Saly Blanka, 1886. Zombor, ágh.
55. Schmidl Erzsébet, 1887. Bp. ágh.
56. Schoditsch Karolin, 1887. Bp. ágh.
57. Schütze Anna, 1887. Bp. ágh.
58. Schwarz Olga, 1887. Bp. izr.
59. Steiner Gize la, 1887. Bp. izr.
60. Such Ilona, 1885. Békés-Csaba, ágh.
61. Tixier Olga, 1886. Muraaszombat, r. k.
62. Vallaszky Sarolta, 1886. Kerepes, ágh.
63. Waldmann Livia, 1886. Bp. izr.
64. Weil Alice, 1886. Bp. izr.
65. Woboril Paula, 1886. Bp. ágh. tdm.
66. Wurm Erzsébet, 1886. Békés, ágh. tdm.

**A budapesti ág. hitv. evang. magyar és német
gyülekezet nép- és polgári iskolájának**

nyilvános osztály-vizsgái

a folyó 1900—1901-iki tanév végén

a következő rendben fognak megtartatni:

1. Pénteken, május 31-én d. e. 9—11 óráig: a III. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Kurz Samu.)
  2. Szerdán, jun. 12-én d. e. 9—12 óráig: az I. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Mikolík Kálmán.)
  3. Csütörtökön, jun. 13-án d. e. 9—12 óráig: a II. polg. leányosztály: (Osztálytanító: Kardeván Vilmos.)
  4. Pénteken, jun. 14-én d. e. 9—12 óráig: a III. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Scholtz Lajos.)
  5. Szombaton, jun. 15-én d. e. 9—12 óráig: a IV. polg. leányosztály. (Osztálytanító: Falvay Antal.)
  6. Szombaton, jun. 15-én d. u. 4 órakor: a polg. iskola növendékeinek énekvizsgája Bruckner Frigyes vezetése alatt.
  7. Hétfőn, jun. 17-én d. e. 8—10 óráig: a II. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Tomassek Ilona.)
  8. Hétfőn, jun. 17-én d. e. 10¹/₂—12¹/₂ óráig: az I. elemi leányosztály. (Helyettes tanító: Kiss Etelka.)
  9. Kedden, jun. 18-án d. e. 9—11 óráig: a III. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Falvay Gizella.)
  10. Szerdán, jun. 19-én d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi leányosztály. (Osztálytanító: Mokry Eszter.)
  11. Szerdán, jun. 19-én d. u. 4—5 óráig: a III. és IV. elemi fiúosztályok énekvizsgája: Bruckner Fr. énektan. vezetése alatt.
  12. Csütörtökön, jun. 20-án d. e. 9—11 óráig: az I. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Kalma Pál.)
  13. Pénteken, jun. 21-én d. e. 9—11 óráig: a II. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Alex Albert.)
  14. Szombaton, jun. 22-én d. e. 9—12 óráig: a IV. elemi fiúosztály. (Osztálytanító: Lux Ede.)
-

A tornatanítás eredményét

bemutatja **Scholfz Lajos** tanító a leányok utolsó tornaóráiban u. m. :

1. Hétfőn,	jun. 3-án d. e. 11—12-ig az I. polg. leányosztálylyal
2. Hétfőn,	jun. 3-án d. e. 12—1-ig a II. polg. " "
3. Szerdán,	jun. 5-én d. e. 11—12-ig a III. polg. " "
4. Szerdán,	jun. 5-én d. e. 12—1-ig a IV. polg. " "
5. Hétfőn,	jun. 10-én d. e. 11—12-iga III. elemi " "
6. Hétfőn,	jun. 10-én d. e. 12—1-ig a IV. elemi " "

Bruckner Frigyes tornatanító pedig a fiúk utolsó tornaóráiban u. m. :

7. Hétfőn,	jun. 17-én d. u. 3—4-ig a III. fiúosztálylyal
8. Hétfőn,	jun. 17-én d. u. 4—5-ig a II. " "
9. Kedden,	jun. 18-án d. u. 4—5-ig a IV. " "

Az osztály-vizsgákat a gymn. épület II. em. nagy termében, a tornavizsgákat pedig a földszinti tornaesarrokban tartjuk.

A rajzitanítás eredményeit, valamint a leányok kézi munkáit ez illető osztályok vizsgáin mutatjuk be.

 Mind ezen vizsgákra iskoláink m. t. előljáróit, a növendékek szüleit vagy gyámjait és az oktatásügy barátait tisztelettel meghívjuk.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

1. Az 1901|1902-iki tanév szeptember 2-án kezdődik, a rendes oktatás péntek szept. 6-án.

2. Szeptember 2. és 3-án 8—12 óráig csakis prot. növendékeket írunk be; szept. 4 és 5-én d. e. 8—12-ig pedig azon másfelekezetű növendékeket, kik már a lefolyt tanévben is intézetünkbe jártak.

3. Nem protestáns növendékeket, kik eddig még nem voltak ezen intézet növendékei, csak akkor vehetünk föl, ha a hely megengedi; miért is ezeket csak szept. 6-án d. e. 10—12 óráig írhatjuk be.

4. Kérjük a t. szülőket, hogy a gyermekeiknek születési évét és napját a beiratásnál születési okmánynyal, a történt himlő-beoltást pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolják, és a beiratási napokat és órákat pontosan betartsák; mert a meghatározott számon túl (nevezetesen I. 50, II. 60, III. 70, s IV. 80.) senki sem vétetik fel az egyes osztályokba, még akkor sem, ha a megelőző évben is már tanítvánnyunk lett volna.

5. A nt. Egyházválasztmány az elemi- és polgári osztályokban fizetendő tandíjakat következő módon szabályozta:

Az elemi osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 28 koronát a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 40 koronát, a más

felekezetük: 80 koronát — polgári osztályokban fizetnek az ág. hitv. evangélikusok: 36 koronát, a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 48 koronát; és a másfelekezetűek: 100 koronát.

6. Pót-, felvételi-, és magánvizsgák, előleges bejelentés után, szeptember első hetében tartatnak.

Felvételi vizsgát azon tanulóktól is követelünk, kik a folyó tanévben netalán a rendes vizsga előtt bármily okból kimaradtak.

7. A rendes tanítás kezdetén minden beírott növendék okvetlenül tartozik osztályában megjelenni, és a ki legkésőbb szeptember 15-éig sem jelent meg, az kitéptetnek fog tekintetni, és helye más jelentkezővel betöltetni.

8. Miután az 1868. XXXVIII. t. cz. 7. §-a értelmében a szülői háznál tanult növendékek is kötelesek valamely nyilvános tanintézetnél évenként vizsgát tenni, a nálunk magánvizsgára jelentkező tanulók csak azon esetben fognak valamely felsőbb osztály tantárgyaiból megvizsgáltatni, ha a megelőző osztályokról hivatalos jellegű bizonyítványt felmutatnak. Az ily vizsgákért a gyűl. pénztárba 12 kor. fizetendő; azonkívül elemi tanuló magánvizsgájának díja 20 kor.; polg. isk. magánvizsgáé 30 kor.

9. Minden növendék köteles a beiratás alkalmával az első félévi tandíjat lefizetni.

10. A fizetésre egyáltalán képtelen *evang. szülők* a gyermekeik után járó tandíj lefizetése alól felmentethetnek, ha a széghységi bizonyítványukat gyülekezetünk lelkészi hivatalánál láttamoztatják, s az a népiskola igazgatója által a nt. egyházválasztmány elé terjesztetik. Ily folyamodványok minden évben ujjolag benyújtandók.

 Miután az ág. hitv. ev. főgym. I. osztályába való felvételnél a mi IV. osztályunkat jó eredménnyel végzett fiuk elsőbbségben részesülnek, különösen figyelmeztetjük a tiszt. szülőket, ha **fiukat jövő évre a mi gymnasiumunkba akarják járatni**, hogy az illető fiukat még ezen tanév befejeztével, azaz: június hó 26—27-én a főgymnasium igazgatójánál beírassák és akkor a szükséges iratokat. a) a születési okmányt, b) a IV. elemi osztályról szóló iskolai és c) a szabályos himlőtáji bizonyítványt okvetlenül magukkal hozzák; mert csak ezen feltételek pontos betartásával számíthatnak biztos felvételre.

Kelt Budapesten, a pesti ág. hitv. ev. magyar és német egyházgyülekezet választmányának megbízásából

1901. május hó 28-án

a tanító testület nevében:

Falvay Antal,

e. i. igazgató.

An der Volks- und Bürgerschule

der

ung. u. deutschen ev. Gemeinde A. C. in Budapest

werden die

ö f f e n t l i c h e n P r ü f u n g e n

des Schuljahres 1900/1901

in folgender Ordnung abgehalten :

1. Freitag, den 30. Mai vorm. v. 9—11 Uhr: die III. Knaben-
Klasse. (Lehrer: Kurz.)
  2. Mittwoch, den 12. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die I. Klasse
der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Mikolik.)
  3. Donnerstag, den 13. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die II. Klasse
der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Kardeván.)
  4. Freitag, den 14. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Klasse
der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Scholtz.)
  5. Samstag, den 15. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Klasse
der Mädchen-Bürgerschule. (Klassenvorstand: Falvay.)
  6. Samstag, den 15. Juni nachm. 4 Uhr: Gesangsprüfung der
Mädchen-Bürgerschule unter Fr. Bruckner.
  7. Montag, den 17. Juni vorm. v. 8— $\frac{1}{2}$ 10 Uhr: die II. Elementar-
Mädchenklasse. (Lehrerin: Tomassek.)
  8. Montag, den 17. Juni vorm. v. 11 $\frac{1}{2}$ —12 Uhr: die I. Elementar-
Mädchenklasse. (Lehrerin: Etelka Kiss.)
  9. Dienstag, den 18. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die III. Elementar-
Mädchenklasse. (Lehrerin: Gizella Falvay.)
  10. Mittwoch, den 19. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die IV. Elementar-
Mädchenklasse. (Lehrerin: Eszter Mokry.)
  11. Mittwoch, den 19. Juni nachm. 4—5 Uhr: Gesangsprüfung der
III. und IV. Knabenklasse unter Friedrich Bruckner.
  12. Donnerstag, den 20. Juni vorm. v. 9—11 Uhr: die I. Elementar-
Knabenklasse. (Lehrer: Paul Kalma.)
  13. Freitag, den 21. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die II. Elementar-
Knabenklasse. (Lehrer: Alex. Albert.)
  14. Samstag, den 22. Juni vorm. v. 9—12 Uhr: die II. Elementar-
Knabenklasse. (Lehrer: Lux.)
-

Das Schauturnen

der Mädchen hält in den letzten diesjährigen Turnstunden
Lehrer: **Ludwig Scholtz.**

1. Montag, den 3. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit
der I. Bürgerschulklasse.
2. Montag, den 3. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
II. Bürgerschulklasse.
3. Mittwoch, den 5. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit
der III. Bürgerschulklasse.
4. Mittwoch, den 5. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
IV. Bürgerschulklasse.
5. Montag, den 10. Juni vormittags von 11—12 Uhr mit
der III. Elementarschulklasse.
6. Montag, den 10. Juni vormittags von 12—1 Uhr mit der
IV. Elementarschulklasse.

Das Schauturnen der Knaben leitet Turnlehrer: **Friedrich Bruckner.**

7. Montag, den 17. Juni, nachmittags von 3—4 Uhr mit der
III. Elementarschulklasse.
8. Montag, den 17. Juni, nachmittags von 4—5 Uhr mit der
II. Elementarschulklasse.
9. Dienstag, den 18. Juni, nachmittags von 4—5 Uhr mit
der IV. Knabenklasse.

Die ordentlichen Prüfungen der einzelnen Klassen werden im grossen Saale II St. des Gymnasialgebäudes, die Turnprüfungen aber in der Turnhalle, ebener Erde im kleinen Hofe abgehalten.

Der Erfolg des Zeichenunterrichtes, sowie die Proben der weiblichen Handarbeiten sind an den Prüfungstagen der betreffenden Klassen zur Ansicht aufgelegt.

 Zu diesen Prüfungen laden wir hiemit die P. T. Vorsteher der Gemeinde, die Eltern und Vormünder, sowie die Freunde des Unterrichtswesens höflichst ein.

Aufnahms-Vorschriften.

1. Das Schuljahr 1901/1902 beginnt am 2., der Unterricht am 6. September.

2 Am 2. und 3. September von 8—12 Uhr werden nur protestantische Zöglinge eingeschrieben, am 4. und 5. September vormittags aber jene Kinder anderer Confession, welche schon im verflossenen Jahre Zöglinge unserer Schule waren.

3. *Nicht protestantische Schüler*, die bisher unserer Anstalt nicht angehört haben, können nur dann aufgenommen werden, wenn es der Raum gestattet; weshalb deren regelmässige Einschreibung höchstens am 6. September vormittags von 10—12 Uhr erfolgen kann.

4. Die Eltern werden gebeten, Jahr und Tag der Geburt ihrer Kinder mittelst Geburtsscheines, *die stattgefundene Impfung ihrer Kinder aber mittelst ärztlichen Zeugnisses* zu bestätigen, sowie auch die *Einschreibetage und Stunden unsomehr genau einzuhalten, da über die festgesetzte Schüler-Zahl der einzelnen Klassen* (namentlich I. Kl. = 50, II. Kl. = 60, III. Kl. = 70 u. IV. = 80) *niemand mehr aufgenommen werden darf, selbst dann nicht, wenn der verspätet sich Meldende auch schon Zögling unsere Schule war.*

5. **Das löbl. Presbyterium unserer Gemeinde hat das Schulgeld an unseren Volks- und Bürgerschulen folgendermassen abgerundet:**

In den Elementarschulen zahlen die Evangelischen A. C.: 28 kron. die Reformirten und die nicht activen Gemeindemitglieder: 40 kron., nicht protestantische Schüler: 80 kron.; — in den Bürgerschulclassen zahlen die Evangelischen A. C.: 36 kron., die Reformirten und nicht activen Gemeindemitglieder: 48 kron. und die nicht protest. Schüler: 100 kron.

6. Nach-, Aufnahms- und Privatprüfungen werden nach vorhergegangener Anmeldung in der erste Woche des Septembers vorgenommen.

Eine Aufnahmsprüfung wird auch von jenen Schülern gefordert, welche etwa vor der Schlussprüfung ausgeblieben sind, ohne eine Privatprüfung abgelegt zu haben.

7. *Bei Beginn des regelmässigen Unterrichtes hat jeder eingeschriebene Schüler unbedingt in seiner Klasse zu erscheinen; wer spätestens bis zum 15. September nicht erschienen ist, wird als ausgetreten betrachtet und seine Stelle anderwärts besetzt.*

8. Nachdem §. 7. d. Gesetz-Artikel XXXVIII. v. J. 1868. die im elterlichen Hause **privatim** unterrichteten Schüler ebenfalls verpflichtet sind, alljährlich an einer öffentlichen Lehranstalt Prüfung abzulegen, können die bei uns sich zu Privatprüfung meldenden Zöglinge nur dann aus den Lehrgegenständen einer höheren Klasse geprüft werden wenn sie aus den vorhergehenden Klassen ein giltiges Zeugniss aufzuweisen vermögen. Für solche Prüfungen ist an die Gemeindekasse 12 kron. zu entrichten, ausserdem für die Elementarschüler-Privatprüfung 20 kron. für die Bürgerschüler-Privatprüfung 30 kor. zu zahlen.

9. Jeder Zögling ist verpflichtet, bei der Einschreibung das Schulgeld für das erste Halbjahr zu erlegen.

10. Ganz *zahlungsunfähige protestantische Zöglinge* können von der Entrichtung des Schulgeldes befreit werden, wenn sie sich mit einem kurzgefassten schriftlichen Gesuche, dem ein von einem der Herren Prediger unterschriebenes Armutszugniss beigelegt ist, durch den Rektor an das löbl Presbyterium der Gemeinde wenden, und wenn dieses ihre Bitte als begründet anerkennt. Solche Gesuche müssen jedes Jahr aufs neue eingereicht werden.

Nachdem bei der Aufnahme in die I. Klasse unseres evang. Obergymnasiums diejenigen Knaben, welche unsere IV. Elementarklasse mit gutem Erfolge absolvirten, in erster Reihe berücksichtigt werden, ersuchen wir jene geehrten Eltern, welche gesonnen sind, ihre Knaben im nächsten Schuljahre in unserem Gymnasium unterrichten zu lassen: so mögen die betreffenden Schüler am Schlusse dieses Schuljahres d. i. am 26. und 27. Juni vormittags von 8—12 Uhr bei dem Gymnasialdirector inscribieren lassen; bei dieser Gelegenheit die nöthigen Dokumente: a) Die Geburtsmatrikel, b) Das Schulzeugniss der IV. Klasse und c) den gesetzlichen Impfschein um so gewisser beibringen, da sie nur bei genauer Befolgung dieser Bedingungen auf die gewisse Aufnahme ihrer Knaben rechnen können.

Zufolge Auftrages des Presbyteriums der ung. und deutsch ev. Gemeinde A C. in Pest — Budapest, den 28-ten Mai 1901.

Im Namen des Lehrkörpers:

Anton Falvay,

d. Z. Rektor.
